

Ì kkayè' Jesucristo tò Juan a, e' tté pakè

Apocalipsis

Jesús ttekölpa tsá eköl kiè Juan e' tò yèkkuö i' kit. Ie' bak klöulewá dayénane kiè Patmos eé. Eé ie' bak senuk mik ie' tò yèkkuö i' kit etá.

Jesucristo wák tò Juan ka' ishtök. Ì kos kkayène ie' a ena yène ie' a kabsueie, e' shtök Jesucristo tò ie' ka'. Mik Jesucristo e' kkayè' ie' a kabsueie etá e' tò ika' yèkkuö i' shtök Skèképa icha erule erule döká kul serke ká kuá'kí kuá'kí tso' Asia shuá e'pa a.

E' kíie tá Satanás ñippöke Skèköl tá wes e' ukuö miriá Juan kéwö ska' ena e' ukuöki, e' paké ie' tò yèkkuö i' kí as Jesús mik erblökwakpa wá ijcher tò Skèköl ena Jesucristo e' alóraká da'áie Satanás ena iklépa kí.

Shké'wè

1 ¹Ttè shtök ye' tso' yèkkuö i' kí e' dör ì kkayè' Skèköl tò Jesucristo a as ie' tò ikkachòne ikanè mésopa a as ie'pa éna iar tò ì tköraè bet. Ye' kiè Juan, ye' dör Cristo kanè méso. Ie' tò ibiyöchökwak patké' eköl ye' ska' íyi ikké kkachök ye' a. ²Ì kos sué ye' tò, e' shteke ye' tò yèkkuö i' kí seraa. Ye' tò a' a ichè tò e' dör Skèköl ttè mokí, ñies e' dör ttè mokí kkayè' Jesucristo tò e'.

³Ì shteke ye' tò yèkkuö i' kí, e' wà dökette bet. E' kuékí wépa tò iaritseke ena ittseke ena iwà iuteke, ayècha buaè esepa.

⁴⁻⁵Ye' tso' yèkkuö i' shtök Skèképa Jesús icha eruleè serke ká kuá'kí kuá'kí döká kul até Asia e'pa a. Skèköl ena iWiköl ena Jesucristo, as e'pa er buaè chò ena sene bèrè mù a' a. Skèköl e' tso'tke tsawe tá, í'ñe tá, ñies kékraè. Wikölpa Kul^a tso' wé Skèköl tkér s'blúie e' wörki. Jesucristo tò Skèköl ttè cheke yèsyèsè kékraè. Ie' dör s'duulewá e' tsá shkenekane

---

^a1.4 Wikölpa Kul: Mik yèkkuö i' tò Wikölpa Kul cheke, etá e' wà kiane chè Wiköl Batse'r. Isalema Juan tò ikié es ichoie tò ì kaneweke Wiköl Batse'r tò ese dör tsakjè buaè kè ì kianeia' iki. Apocalipsis 3.1; 4.5; 5.6 saú.

sulitane yöki kewē e'. Ie' dör ká ulitane blúpa e'pa blú. Ie' éna se' dalēr taijē. Ie' kötēwā, ie' pé tēne se' skéie, e' wa ie' tō se' tsatkéē sene sulu nuí ulà a. ⁶Ie' tō se' shukit as se' dō s'blúpaie ena sacerdotepaie kaneblök Skëköl dör ie' yé e' a. Jesucristo olo ta' taijē, ie' diché ta' taijē, as sulitane tō ie' kijòkà kekraē. Es e' idir.

7 Ittsó! Jesucristo datse mò a.
Sulitane tō ie' sueraē,
ñies wépa tō ie' kötwa, ie' tkë'rakitō kuaböt wa,
e'pa tō isueraē.
Mik ká ulitane wakpa tō isué,
eta' ie'pa iuraē siarē suane yöki.
Es iwà tkóraē. Es e' idir.

⁸Skëköl diché ta' taijē íyi ulitane tsata, ie' tso'tke tsawe ta, i'ñe ta, ñies kekraē. Ie' tō ichè: “Ye' dör íyi wì ena íyi bata.”

Juan tō Jesucristo sué kabsueie

⁹Ye' dör a' yami Juan, e' batsulewā Jesús mik e' wa ye' tso'ñak a' ta wépa blúie Skëköl tso' esepa shūa. Ñies ye' tso'ñak weinuk a' ta ena idalé'ttsök a' ta er bua' wa. Ye' tō s'wöbla'wé Skëköl ttē wa, ñies ye' tō Jesús ttē paké sulitane a, e' kuëki ie'pa tō ye' uya'mi senuk dayē nane kiē Patmos e' a. ¹⁰Skëképa Jesús diwō, e' dör Domingo, e' kéwō ska' ta Skëköl Wiköl de ye' kī taijē, eta' ye' ittsé ye' tsikka tō yi ttē ye' ta, e' ttō dör darērēē wēs duk blar es. ¹¹Ie' tō ye' a' iché: “Í suëke be' tō, e' shtó yëkkuō kī ta ipatkómi Skëképa Jesús icha eruleē serke Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia ena Laodicea e'pa kōs a.”

¹²Ye' wötrée isaük tō yi ttōke ye' ta, eta' bö'wōla wöbastulur dōka kul, e' sué ye' tō. E' tultur itulokā yöule orochka wa e' kī. ¹³Bö'wōla kul shūa, ye' tō isué tō ì dur s'ditsö suē. Ie' datsi' dör batsiē dōttsa iklökue kī. Ikiparuo àr icho' mik e' dör oro. ¹⁴Ie' tsakō dör saruru shuteē wēs suiyök es wēs mochka saruruē es^b Ie' wöbla wër wēs bö'wō wōñar es. ¹⁵Ie' klō wër dalölöe wēs tabechka bua'buā ba'wē bö' a ena ipaiklè ta iwër dalölöe es. Ie' ttō ttsēr wēs di' blar taijē ákttō mik es. ¹⁶Ie' ulattō bua'kka a ie' wā békwo tso' dōka kul. Ie' kkò a tabè dettsa kaoule di'diē wī'kē iō'kē. Ie' wër dalölöe wēs mik diba arke buaē eta' diwō wër es.

¹⁷Mik ye' tō ie' sué, eta' ye' anewa wöwakköt ie' klō ska' wēs s'duowa es. Erē ie' ulà bua'kka méka ye' kī ta ichéitō ye' a: “Kè be' suanuk. Ye' dör ttē tsá ena ttē bata. ¹⁸Ye' dör sene michoē e' wák. Ye' du'wā e' tso'ne ttsé'ka kekraē. Ye' wā diché tso' s'duowa kī. S'wimblu ké e' wékkō yottsá

^b 1.14 *suiyök ena mochka*: Si'kuaie e' dōrlana ena nieve.

tso' ye' wà. Ie'pa shkëormikà ye' a. ¹⁹Ì tso' i'ñe tã ena ì kòs datseia sùeke be' tò e' shtó yëkkuö kî. ²⁰Bëkwö dökà kul sué be' tò ye' ulattò bua'kka à ñies bö'wöla tulokà yöule orochka wa, e' wà cheke ye' tò be' a i' tã. Bëkwö kul, e' tò Skëköl biyöchökwakpa dökà kul e'pa wà chè. E'pa dör Skëkëpa Jesús icha eruleë serke ká kul a ñe' kkö'nukwakpa. Bö'wöla dökà kul, e' tò Skëkëpa Jesús ichapa eruleë serke ká kul a ñe' wà chè.”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Éfeso, e'pa a

2 ¹Etã ie' tò ye' a iché: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Éfeso, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kî ishtómi ie' a i' es: ‘Yi wà bëkwö kul tso' iulatò bua'kka a, ñies yi shkòdur bö'wöla tulokà yöule orochka wa, e' shüa, e' tò ichè a' a i' es: ²Wes a' serke e' kòs jcher ye' wà. A' kanëblöke darërëë, a' weirke kòs ye' kuekî, e' dalë'ttseke a' tò er bua' wa, e' kòs jcher ye' wà. Ye' wà ijcher tò pè' sulusipa kè wër a' wa buaë. Wëpa de a' ska' e' chök tò ie'pa dör ye' ttekölpa erë ikächörak, esepa ma'wé a' tò tã a' isué tò ie'pa dör kachökwakpa. ³A' weirke taië ye' tté kuekî, e' dalë'ttseke a' tò er bua' wa, kè ilo'yane a' wà. ⁴Erë ye' wà ilè tso' kî a' kkatè: a' kè ñi dalëritsöku'ia ena a' kè ye' dalëritsëia wes kuaë es. ⁵E' kuekî wes kuaë tã a' éna ye' dalër, ñies wes kuaë tã a' ñi dalërits e' anú a' éna. A' er mane'úne tã a' senúne wes a' sene' kuaë es. A' kè er maneone, e' tã ye' datskene bet a' ska' tã a' bö'wöla tulokà e' yerattsã ye' tò. ⁶Erë ì sulu wambleke Nicolaiwakpa tò e' sùeke a' tò sulué wes ye' tò isùeke es, e' tò ye' ttsé'wé buaë. ⁷Ì cheke Skëköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tò! Wëpa e' aléka ì sulu kî, kè wà ye' tté olo'yaule, esepa kòs a ye' tò kawö meraë sene michoë e' kéli wö katök. E' kéli àr ká buaala tso' ká jaì a ee.’ ”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Esmirna, e'pa a

⁸E' ukuökî tã ie' tò iché ye' a: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Esmirna, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kî ishtómi ie' a i' es: ‘Yi dör tté tsawe ena tté bata. Yi kötewã e' shkënekane, e' tò ichè a' a i' es: ⁹A' weirke siarë ye' tté kuekî ñies a' kè wà ì tã!, e' kòs jcher ye' wà, erë a' dör Skëköl icha e' kuekî a' dör wes inuköl blúpa es. Ñies ye' wà ijcher tò pè' wëlepa tò a' cheke suluë. Ie'pa e' chò tò ie'pa dör Skëköl icha, ñermata ie'pa dör Satanás icha. ¹⁰A' weirdaë kòs, e' kè yökî a' suanuk. Ye' ttó ttsó: Bé tò a' wëlepa uyerawã s'wöto wé a, a' erblöke ye' mik e' ma'woie. A' weirdaë siarë dökà ká dabop è. Ie'pa tò a' ttëwami ye' tté kuekî, erë a' erblöke ye' mik, e' kè olo'yar a' tò yës, e' tã sene michoë meraëyö a' a' iskéie. ¹¹Ì cheke Skëköl Wiköl tò ye' icha eruleë esepa a, e' ttsó a' ulitane tò! Wëpa e' aléka ì sulu kî, kè wà ye' tté olo'yaule, esepa kè duòpawã bötökicha.’ ”^c

^c 2.11 kè duòpawã bötökicha: S'duòwã bötökicha e' dör se' uyèwã bö' ké a wé s'weir michoë ee e'. Apocalipsis 20.16 saü.

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Pérgamo, e'pa a

12 E' ukuökì tã ie' tò iché ye' a: “Yèkkuö shtë Skèköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Pérgamo, e'pa kkö'nuk e' a. Yèkkuö e' kì ishtëmì ie' a i' es:

‘Yi wã tabè tso' kaoule di'diè wì'kè iö'kè, e' tò ichè a' a i' es: 13 Ye' wã ijcher tò a' serke wé Satanás tkër blu'ie ee, erè a' e' tkéwã darèrèè ye' a. Eré ye' ttè chökwak eköl yësyesè kiè Antipas, e' kötwa ie'pa tò a' ké a wé Satanás serke ee, erè a' kè wã a' erblöke ye' mik e' olo'yane. 14 Erè ilè tso' ye' wã böt mañat kì a' kkatè: A' shuã welepa tso', e'pa tso' ttè sulu iütök. Ttè e' dör wes ttè wa Balaam bak s'wöbla'uk es. Kã iaiã Balaam tò Balac wöblaö' as ie' tò Israel aleripa kò ì sulu wamblök. Balaam tò Israel aleripa dakinë chkè meule íyi diököl tso' dalöiè ese a, ese katök ñies trè nuk taiè. 15 Es ñies a' shuã welepa tso', e'pa kè éna Nicolaiwakpa ttè olo'yak. 16 E' kuekì a' er mane'úne Skèköl a. A' kè tò iwè es, e' tã bet ye' datske ñippök ie'pa tã tabè tso' ye' kkö a' e' wa. 17 Ì cheke Skèköl Wiköl tò ye' icha eruleè e'pa a, e' ttsó a' ulitane tò! Wépa e' aléka ì sulu kì, kè wã ye' ttè olo'yaule, esepa kos tieräyö chkè tso' blèulewã kiè maná ese wa. Ñies ákwöla sarurula meraëyö ie'pa a eköl eköl, e' kì kiè pa'alì tso' kitule. Kiè e' kè jcher yi wã. Yi a imène, ese è wã ijcherdaè.’ ”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Tiatira, e'pa a

18 E' ukuökì tã ie' tò iché ye' a: “Yèkkuö shtë Skèköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Tiatira, e'pa kkö'nuk e' a. Yèkkuö e' kì ishtëmì ie' a i' es:

‘Skèköl Alà, e' wöbla wër wes bö'wö wöñar es. Ie' klò wër dalölöè wes tabechka bua'buã paiklèsö tã iwër dalölöè es, e' tò ichè a' a i' es: 19 Wes a' serke e' kos jcher ye' wã. Ye' wã ijcher tò a' ñì dalèritsöke buaè ena a' erblöke ye' mik. Ñies ye' wã ijcher tò a' ñì kìmuke ñikkèè buaè ena a' weirke kos, e' dalé'ttseke a' tò er bua' wa. I'ñe a' tò ikì weke bua'ie, kuaè a' tò iö' e' tsatã. 20 Erè ye' wã ilè tso' kì a' kkatè: alaköl tso' a' shuã kiè Jezabel, e' a' a' tò kawö meke s'wöbla'uk. Ie' e' chò tò ie' dör Skèköl tteköl, erè ie' tò s'wöbla'weke, e' wa ie' tò ye' kanè mésopa dakïneke as itrèr ñies as itörak chkè meule íyi diököl dalöiè ese a, ese katò. 21 Ye' tò ie' pané taiè as ie' tò íyi suluè e' olo'yò tã ier mane'ù ye' a, erè ie' kè er mane'wak yës. 22 E' kuekì súyö duè patkè ie' kì darèrèè as kè ikarkãia. Ñies wépa kos trène ie' tã, esepa we'ikerayö. Ie'pa kè er mane'ù, kè tò ì sulu e' olo'yè, e' tã bet ye' tò ie'pa we'ikeraè. 23 Ñies ye' tò alaköl e' klépa tteralur. Es ye' icha eruleè serke kã wa'ñe, e'pa wã ijcherdaè tò ye' wã sulitane er suule buaè tò wes idir, wes iser. Ye' tò a' ulitane a' iské meraè eköl eköl wes iser es. 24 Erè a' malepa tso' Tiatira, a' kè ku' ttè sulu e' iütök. Ttè e' kiè ie'pa tò “Satanás ttè blèulewã se' èsepa yöki.” Ttè e' dör

suluë. E' kè iütène a' wà, età e' dör buaë. E' kuekì ye' tò a' a' ichè tò ye' kè tò ttè dalöiëno darërèe ese skà kì meku' a' a' dalöiè. ²⁵Erè ye' ttè tso'tke a' wà klöule, e' a' a' e' tkówa darërè michoë dò mik ye' datskene età. ²⁶⁻²⁷Wépa e' aléka ì sulu kì, kè wà ye' tté olo'yaule, wépa serke wes ye' kì ikiane es dò mik s'enewa ekkè, esepa a' ye' tò kawö meraë s'blúpaie wes ye' Yé tò ye' a' imé es. Ie'pa tkeraka ye' tò ká ulitane wakpa wökirpaie. Ie'pa tò ká ulitane wakpa wëttseraë yësyësè kè janéweta' yës. Wépa tò ie'pa ttè dalösewéwa, esepa olordawa wes skauña olorwa es. ²⁸Ñies ye' tò bëkwö kiè dukir wërke bla'mi e' meraë ie'pa a'. ²⁹Ìl cheke Skëköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tò! ”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Sardes, e'pa a

3 ¹E' ukuökì tã ie' tò ye' a' ichè: “Yëkkuö shtë Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Sardes, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kì ishtëmi ie' a' i' es:

‘Yi wà Skëköl Wikölpã Kul^d tso'. Ñies yi wà iulatö a' bëkwö tso' döka kul, e' tò ichè a' a' i' es: Wes a' serke e' kos jcher ye' wà. Sulitane tò ibikeitseke tò a' serke buaë ye' a' erè ye' wà ijcher tò e' kè dör es. A' kè serku'ia ye' a' buaë. Ye' a' tã a' dör wes s'duulewa es. ²Ye' tò isuë tò a' serke Skëköl a, e' kam döka wè' ie' wöa. E' kuekì a' tì'núne, a' senúne ye' a' buaë. Ì buaë tso'ia a' a' elkela, e' a' a' e' diché iöne kam ichöwa da'a e' yöki. ³Ttè buaë wa a' wöblane, e' ska' a' er anúne. Ttè e' iütöne. Ì sulu wamblé a' tò, ese olo'yó tã a' er mane'ú ye' a. A' kè tò iwè es, e' tã ye' döraë a' ska' wes akblökwak es a' we'ikök, e' kéwö kè jcherpa a' wà. ⁴Erè a' tso' Sardes, e'pa welepa kè e' iaoneka sene sulu wa. E'pa serke yësyësè ye' a, e' kuekì aishkuö tã ie'pa shkóraë ye' tã paiëule buaë datsi' saruru wa. ⁵Es ñies wépa e' aléka sene sulu kì, kè wà ye' tté olo'yaule, esepa kì datsi' saruruë iërdaë. Ie'pa kiè kè yepattsayö sene michoë e' yëkkuö kì. E' skéie ye' tò icheraë Skëköl wörki ena Skëköl biyöchökwakpa wörki tò ie'pa dör ye' icha. ⁶Ìl cheke Skëköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tò! ”

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Filadelfia, e'pa

⁷E' ukuökì tã ie' tò ye' a' ichè i' es: “Yëkkuö shtë Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Filadelfia, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kì ishtëmi ie' a' i' es:

‘Yi dör batse'r ena ttò mokië e' ulà a' s'blú bak kiè David e' ké ukkò yottsã tso'. Ie' wà kawö tã' íyi ulitane kì. Mik ie' tò iukkò yëttsã, etã kè ye' a' iwötënukwane. Mik ie' tò iukkò wötéwa, etã kè ye' a' ikkò yënuksane. Ie' tò ichè a' a' i' es: ⁸Wes a' serke e' kos jcher ye' wà. Ye' wà ijcher tò eré

^d 3.1 Apocalipsis 1.3 saú.

a' kè dalöiërtä' tajë, erë a' tö ye' ttë iüté buaë, a' kè wä ye' watënettsa. E' kueki ukkö yétttsa ye' tö a' a, kè yi a iwötënukwane. ⁹Ye' ttò ttsó. A' shua wëpepa tso', e'pa dör Satanás icha. Ie'pa e' chò tö ie'pa dör Skëköl icha, erë ie'pa kachò. Ie'pa keraë ye' tö e' tulökwa kuchë ki a' wörki. Es ie'pa wa ijcherdaë tö ye' tö a' dalëritseke. ¹⁰A' weirke ye' ttë kueki, e' dalë'ttsé a' tö er bua' wa wës ye' tö a' patkë' iwà uk es. E' wà iüté a' tö buaë, e' kueki ye' tö a' tsatkeräë mik s'weirke tajë e' këwö de ká ulitane wakpa ki ima'woie etä. ¹¹Ye' datsene bet. Ye' ttë wa a' wöblane, e' a a' e' tköwa darërë kekraë as kè yi tö a' ulä a iské buaë e' yötttsa. ¹²Wépa e' aléka sene sulu ki, kè wä ye' ttë olo'yane, esepa döraë wës u chkí bua'ie es Skëköl wé tso' ká jai a e' a. Eë ie'pa ser michoë kekraë. Skëköl kië shteraëyö ie'pa mik. Nies Skëköl kè, e' kië shteraëyö ie'pa mik. Ká e' kië Jerusalén Pa'alí, e' datsé ká jai a. Nies ye' wák kië pa'alí, e' shteraë ye' tö ie'pa mik. ¹³Íl cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

Ì ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Laodicea, e'pa

¹⁴E' ukuöki tä ie' tö ye' a iché i' es: “Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Laodicea e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' ki ishtómi ie' a i' es:

‘Yi dör ì kos yë' Skëköl tö e' wä, yi tö ie' ttë cheke yësyësë kekraë, yi tä ie' tö íyi ulitane yö', e' tö ichë a' a i' es: ¹⁵Wës a' serke e' kos jcher ye' wä. Ye' wä ijcher tö a' tö ye' ttë dalöieke bërëbërë è, kè bua'ie. A' dör wës di' bashbash es, kè dör ba'baë, kè dör seseë, a' dör bashbash è. iA' mú dör ba'baë ö seseë! ¹⁶Erë a' dör wës di' bashbash es ye' a. A' kè dör ba'baë, nies a' kè dör seseë. E' kueki ye' tö a' tuerattsa ye' kkö a. ¹⁷A' tö ichë tö a' dör inuköl blúpa. A' tö ichë tö a' kawö tköke buaë, kè ì kí kianeia a' ki. Erë a' kè wä ijcher tö ñermata ye' a tä a' dör wës pé' weirke siarë es. A' dör wës se' wër siarë s'yamipa wa es. A' dör wës pé' kè wä ì ku'ia es. A' dör wës pé' wöbla kè wawër es. A' dör wës pé' kè wä datsi' tä' es. ¹⁸E' kueki ye' tö a' patteke tö a' tö orochka taú ye' ska'. Oro ese dör oro bua'bu diaqule bö' wa ibua'bu yottsä ese. E' je' tö a' blu'wëmi buaë. Nies datsi' saruruë ese taú ye' ska'. E' wa a' e' paiömi buaë as a' kè jaëria. Nies a' tö kapöli taú ye' ska' a' wöbla bua'woie as iwawër buaë. ¹⁹Wépa dalër ye' éna, e'pa kos uñeke ye' tö shurueke ye' tö as iserdak buaë. E' kueki ye' dalöió er bua' wa. Í sulu wambleke a' tö, ese watótttsa. A' er mane'ú bua'iewa ye' a. ²⁰Ye' ttò ttsó! Ye' dör wës wëm dur eköl ukkö a a' a ikiök tö ye' a kawö mú shkowä es. Yi tö ye' ttò ttsé tä ye' kiéwaitö weshke, e' tä ye' dörawa tä ye' chköraë ie' tä. ²¹Ye' e' aléka íyi ulitane ki tä ye' e' tkéka ye' Yé tä wé ie' tkër blu'ie eë. Es nies wépa e' aléka ì sulu ki, kè wä ye' ttë olo'yane, esepa a kawö meraë ye' tö e' tköksër ye' tä wé ye' tkër blu'ie eë. ²²Íl cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' ttsó a' ulitane tö! ”

Skëköl kīkarkeka buaë ká jai a

4 ¹E' ukuöki ta ye' tö íyi skà sué kabsueie. Ye' isué tö ká jai a ukkö tso' áie ta s'ttò ttsë' ye' tö kewe wes duk blar es, e' tö ye' a ichè: “Be' shkóka íe, eta ì wamblërmi i' ukuöki ta, e' kkacheke ye' tö be' a.”

²E' wösha ta Skëköl Wiköl de ye' kī taië, ta ye' tö blu' kulé tso' ká jai a e' sué et. E' kī itkër eköl. ³Yi tkër kula' e' kī, e' dalöburke dalölöë wes ák bua'buá dalöbur es, e' wöaule spaspa ena mat wes ák bua'buá kiè diamante ena rubí es. Ie' kula' pamik shkaba' tkërke oloburke dalölöë, e' wöaule spaspa wes ák bua'buá kiè esmeralda es. ⁴Ñies ie' kula' pamik blu' kulé skà suéyö döká dabom böyök kī tkël (24). E' kī kékëpa tultur döká dabom böyök kī tkël (24), e'pa paiëulewá datsi' saruruë wa, ñies ie'pa wá orochka tso' yöule tkëuleká iwökir kī wes blu'pa es. ⁵Blu' kulé sué ye' tö kewe, eë alá wöñarke taië, talachke blarke taië. Kula' e' wöshaë bö'wö ñarke kul wes kuatak wöbatsesö es. Bö'wö kul, e' tö Skëköl Wiköl chë. ⁶Kula' e' wöshaë ì me'r dayëie kkuëie wër sarërëë wes vidrio es.

Ì ttsë'ka tso' kula' pamik döká tkël e'pa wöbla dör taië tsikka wökka. ⁷Itsá e' wökir wër ma'name suë. Iëtö wökir wër baka wë'ñe suë. Iëtö skà wö dör s'ditsö wö suë. Ibata wër wes pu ur àr es. ⁸Itsá pik dör teröl, es imalepa kos pik dör teröl ñies. Ie'pa pa kos e' dör wöbla è dötsá ipik dikia. Ñië nañë ie'pa tso' Skëköl ttseittsök, kè ie' wöklö'uta'rak ta ichekerakitö i' es:

“Skëköl dör batse'r taië, ie' dör batse'r taië, ie' dör batse'r taië.

Ie' diché ta' taië íyi ulitane tsata.

Ie' tso'tke tsawe ta, ì'ñe ta, ñies kekraë.”

Es ie'pa tö icheke kekraë.

⁹Skëköl yöbië tkër kula' e' kī, e' pamik ì ttsë'ka tso' tkël, e'pa tso' ie' kīkókka, ie' olo kīkókka, ie' a wëstela chök kekraë. ¹⁰Mik ie'pa tso' e' uk, e' dalewa kékëpa döká dabom böyök kī tkël (24) tultur ie' pamik, e'pa e' tulökeser iski wöwakköt itkër kula' kī e' dalöioie. Ie'pa tso' Skëköl ser michoë e' dalöiök, e' dalewa ì tkër ie'pa wökir kī yöule orochka wa, e' kos mekewarakitö iski Skëköl kula' wöshaë ta ichekerakitö:

¹¹ “A Sa' Këköl, íyi ulitane yö' be' tö.

Íyi ulitane tso' be' wák ttö wa.

E' kuëki sa' ulitane kawötá ichök tö be' olo ta' taië.

Sa' ulitane kawötá be' dalöiök ñies be' diché kīkókka.”

Yëkkuö kitule wörratule ena Obeja Pupula, e' pakè

5 ¹E' ukuöki ta ye' tö isué tö itkër kula' kī, e' wá yëkkuö wörratule a'tser iulà bua'kka, e' kī itso' kitule ikikke ena ishüa. Yëkkuö e' kkö

wöbatsulewā dōkā kul. ²Etā Skēkōl biyōchōkwak sué ye' tō ekōl, e' diché taijē, e' tō ichaké aneule: “¿A yi wēē, yi e' didir yēkkuō wöbatsulewā, e' kkō batsōök wē iwöbatsulewā eē tā ishuppōök?” ³Erē kā jai ā ena kā i' kī ena kā diā kaska' kē yi didir yēs yēkkuō e' shuppōök ena iwā sauk. ⁴Ye' iuke taijē, kē yi didir yēkkuō e' shuppōök ena iwā sauk e' kueki. ⁵Etā skēkēpa tso' eē dabom böyök kī tkēl (24), e' ekōl tō ye' ā iché: “Kē be' iukia. Ittsó, ekōl kiē Ma'name e' dör judáwak ditséwō, ie' kēkōl dör blu' bak kā iaiaē kiē David e'. Ie' e' ali'kabak ibolökpa kos kī. Ie' je' didir yēkkuō wöbatsulewā kul e' kkō batsōök ena ishuppōök.”

⁶Etā ye' tō obeja wēñe pupula sué etō, e' pa kī itō tso' wēsua ijchēulea mē Skēkōl ā, ese shkenekane. E' dur itkēr kula' kī e' o'mik, ì ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl (24) e'pa shushā. Obeja e' dula' dōkā kul ñies iwōbla dōkā kul. Iwōbla dōkā kul e' wā dör tō Skēkōl Wikōl Kul^e patké Skēkōl tō kā wañe. ⁷Obeja Pupula e' de itkēr kula' kī e' ska' tā yēkkuō a'tser itkēr kula' kī e' ulā bua'kka, e' klō'wēitō. ⁸Mik ie' tō yēkkuō klō'wē, etā ì ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl (24), e'pa kos e' tēlur wōwakkōt Obeja Pupula wōrkī. E'pa kos wā ma'ma tso' blanco kicha tā' kiē arpa. Ñies tka' yöule orochka wa, ese tso' ie'pa kos wā. Tka' e' ā íyi masmas tso' ña'wē Skēkōl ā, ese tso' chikchiē. E' tō s'batse'arpa ttōke ie' tā e' wā chē. ⁹⁻¹⁰Ì ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl, e'pa kos ttsēmi ttsē pa'alī wa Obeja Pupula kīkōkaie. Ie'pa tō ittseittsé i' es:

“Be' kōtulewā, be' pé tēne taijē
 wēs obeja pupula jchē mē Skēkōl ā es,
 e' wa be' tō s'ditsō ttō kuā'kī kuā'kī ena ditsōwō kuā'kī kuā'kī ena kā
 kuā'kī kuā'kī wakpa to'ttsā
 as ekkēpa ulitane shūā se' dō taijē Skēkōl ichaie.
 E'pa klō'wē be' tō as ie'pa kaneblō Skēkōl ā blu'paie ena
 sacerdotepaie.
 Ie'pa dōraē kā ulitane wakpa blúpaie, es ie'pa tō s'wēttsēraē.
 E' kuēkī be' je' didir mokī yēkkuō wōrratule se, e' klō'uk ena ikkō
 batsōök wē iwöbatsulewā eē.”

¹¹E' ukuōkī tā ye' wōkéka etā ye' tō isuē tō Skēkōl biyōchōkwakpa tso' taijē, kē ishtanuk yi ā, e'pa ttō ttsé ye' tō. Ie'pa tso' itkēr kula' kī ena ì ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl, e'pa pamik. ¹²Ie'pa tō ittseittsé wī'wīē i' es:

“Obeja Pupula kōtulewā, e' je' kī sulitane ie' kīkēka e' mēne buaē.

^e 5.6 Apocalipsis 1.3 saú.

Ie' olo tã' taië, ie' dör fyí ulitane wák, ie' wã fyí ulitane jcher, ie' diché tã' taië,
e' kueki sulitane kawõtã ie' dalöiök, ie' kikökka.”

¹³Nies ye' tö ittsé tö fyí ulitane yö' Skëköl tö tso' kã jai a ena kã i' ki ena kã diã kaska' ena dayë a, e' qos tö iché i' es:

“Itkër kula' ki ena Obeja Pupula, e'pa olo tã' taië, diché ta' taië fyí ulitane tsata,
e' kueki sulitane kawõtã ie'pa kikökka, ie'pa dalöiök kekraë.”

¹⁴I' tsë'ka dökã tkël e'pa tö iché: “iEs e' idir!” Këképa dökã dabom böyök kí tkël, e'pa e' télur wöwakköt Skëköl ena Obeja Pupula wörki ie'pa dalöiök.

**Yëkkuö wörratule e' kkò batsulewã dökã kul
e' batsée Obeja Pupula tö etk etk**

6 ¹E' ukuöki tã ye' tö isuë tö Obeja Pupula tö yëkkuö wörratule e' kkò batsulewã dökã kul e' tsã batsée. Etã ì tsë'ka dökã tkël, e' eköl tto' ttséyö, e' tto' darërëë wës alá blar es. Wépa tso' ipatkërke e' panuk e' eköl a ie' tö iché: “iBe' yú!” ²Ye' wökékã tã kabaio saruru suéyö etö. Yi tkërka iki, e' ulã a shkame' àr, ñies ì tkekekã wökir ki iwã kkachöie tö ie' dör e' alökwak ese mène ie' a et. Ie' mã kí e' alökka ibolökpa ki.

³Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewã, e' skà batsée et, etã ye' tö ittsé tö ì tsë'ka dökã tkël, e' skà tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “iBe' yú!” ⁴Etã kabaio batsë dettsã. Yi tkërka iki, e' a kawö mène sene bërë ñitã e' yötttsã kã i' a as pë' ñi ttöwã. Ie' a tabè bérie mène.

⁵Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewã, e' skà batsée et, i' tã ide mañat, etã ye' tö ittsé tö ì tsë'ka dökã tkël, e' skà tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “iBe' yú!” Ye' wökékã etã ye' tö kabaio dalolo suë etö. Yi tkërka iki, e' wã fyí es ma'woie dami iulã a. ⁶I' tsë'ka dökã tkël, e' shuã ye' tö tto' ttsé tö iché: “Harinachka kilo mañalka tordäe s'kaneblo kã et e' ské ekkë. Nies cebada kilo mañalka tordäe s'kaneblo kã et e' ské ekkë; erë olivo kié ena vino e' kè sulu'warwã be' tö.”

⁷Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewã, e' skà batsée et, i' tã ide tkël, etã ye' tö ittsé tö ì tsë'ka dökã tkël, e' bata tö iché wépa tso' ipatkërke e' panuk e' skà a: “iBe' yú!” ⁸Ye' wökékã etã kabaio tskrittskris suéyö etö wër suluë. Yi tkërka iki, e' kiè dör S'duöwã. E' itöki eköl skà datse e' kiè dör S'wimblu Ké. Ie'pa a kawö mène kã ulitane wakpa e' mú blatèsö tkël tsiní tã e' et tsiní eukwa tabè wa, bli wa, duè wa ena iyiwak dör se'name ese wa.

⁹Mik Obeja Pupula tö yëkkuö kkò batsulewã, e' skà batsée et, i' tã ide skël, etã s'kötulewã Skëköl ttè paka' ie'pa tö taninië e' kueki, e'pa

wimblupa suéyö ká' tso' íyi moka Skéköl a e' dikia. ¹⁰Ie'pa tso' ichök Skéköl a aneule: “A Sa' Kéköl, be' dör íyi ulitane tsata, be' dör batse'r, be' ttò mokjë. ¿Dò mik be' tò wépa serke dià íyök kî tò sa' kótulur esepa dalè'ttsekerö? ¿Mik be' tò ie'pa wömekettsa weinuk ì wamblè'rakitö sa' kî, e' nuí skéie?” ¹¹Etá ie'pa wakpa bil ekkè e'pa a datsi' saruru mène iè. Skéköl tò iché ie'pa a: “A' enúia bərbèr è dò mik pè' tò a' malepa dör ye' kanè mésopa kianeia ttèlur, e'pa kos ttekeluria wes a' kótulurakitö es eta. E'pa panúia tsir.”

¹²Mik Obeja Pupula tò yèkkuò kkò batsulewa, e' skà batsée et, i' ta ide teröl, eta í tka darèrèè. Diwò tssenewa mía ttsetseè wes datsi' daloloè es. Si'wò mia batsè wes pé es. ¹³Bèkwò darolone íyök kî wes kalwò tkèttsa siwa' tò mik ibitsirke taiè eta es. ¹⁴Etá ká jaì, e' wórratèwa wes yèkkuò wotrèwasö es, kè iwèrtaiá. Kabata ulitane, dayè nane ulitane, e' kos e' skélur bánet. ¹⁵Etá ká blúpa kos, pè' taiè kos, ñippökwakpa wókirpa kos, inuköl blúpa kos, s'dalöier ta' taiè esepa kos, ñies s'klöulewa kanè mésoie, ñies kanè mésopa malepa, esepa kos e' blélur ákuk a ena ák blublu tso' kabata a ese dikia e' tsatkoie. ¹⁶Etá ie'pa tò iché aneule kabata a ena ák blublu a: “iSa' bló a' dikia, sa' kkò'nú Skéköl tkèr ikula' kî ká jaì a e' yöki! Ñies Obeja Pupula kèsik yöki sa' kkò'nú. ¹⁷Ie'pa tò sulitane we'ikeraè siarè e' kèwò detke, kè yi tkòpashkar e' ulà a.”

Skéköl kanè mésopa wakyöule ie' a

7 ¹E' ukuöki ta ye' tò Skéköl biyöchökwakpa sué doka tkèl, e'pa ièter wé ká i' erkerö e' kkò mik. Bòl ièter diwò tskirke e' kke; eköl dur ulà bua'kka, eköl dur ulà bakli'kka. Bòl ièter diwò mi'kewa e' kke; eköl dur ulà bua'kka, eköl dur ulà bakli'kka. Ie'pa tso' siwa' kos bitsirke e' wökló'uk as kè ibitsiria ká i' kî, dayè kî, kal kî, ì kî yès. ²Ie'pa a kawö mène ká i' ena dayè sulu'ukwa. Ñies ye' tò Skéköl biyöchökwak skà sué eköl, e' datse diwò tskirke e' kke. E' ulà a íyi tso' s'wakyuoie Skéköl chók wa, e' atser. Ie' ane imalepa tkèl tsaka ta ichéitö ie'pa a: ³“iA' kè tò ká sulu'ukwa, dayè sulu'ukwa, kal sulu'ukwa kam sa' tò Skéköl kanè mésopa wakyuò iwötsa kî e' yöki!”

⁴⁻⁸Etá bil wakyöule e' yène ye' a. Wépa wakyöule e'pa dör se' yé bak ká iaiaè kiè Israel, e' ala'r dabom eyök kî bòl (12), e'pa aleripa shukite iditséwö wa iditséwö wa. Ie'pa ditséwö kiè Judá, Rubén, Gad, Aser, Neftalí, Manasés, Simeón, Leví, Isacar, Zabulón, José ena Benjamín. Ekkèpa ditséwö shukite doka 12.000 iditséwö wa iditséwö wa. Ishukite e'pa dör seraá 144.000 ekkè.

⁹E' ukuöki ta ye' wò kèka ta ye' isué tò s'ditsö dapane taiè kè shtanuk yi a ekkè. E'pa dör ká ulitane wakpa, ttò kua'kî kua'kî, ditsöwö kua'kî kua'kî. Ie'pa ièter, itkèr kula' kî ena yi kiè Obeja Pupula, e'pa wórkî. Ie'pa kos datsi' ié saruruè. Ie'pa ulitane wa sí kò dami iulà a. ¹⁰Ie'pa tò iché aneule:

“iS'tsətkè e' datse
Skèköl tkër kula' kḷ ena Obeja Pupula e'pa wa!”

¹¹Kèkèpa dōkà dabom böyök kḷ tkël (24) ena ì ttsè'ka dōkà tkël, e'pa pamik Skèköl biyöchökwakpa kōs iëter. E'pa kōs e' tëlur wöwakköt, itkër kula' kḷ, e' dalöioie ¹²età ichérakitö:

“iEs e' idir!
Be' dör sa' blú yöbië, sa' tö be' kḷkekeka kḷkraë.
Be' olo tḷ tajë, be' wḷ iyi ulitane jcher buaë.
Sa' tö wëstela cheke be' a kḷkraë.
Be' dalöieke sa' tö kḷkraë.
Be' diché tḷ tajë iyi ulitane tsḷta, be' è a ì kōs or,
iEs e' idir!”

¹³E' ukuökḷ tḷ kèkèpa dōkà dabom böyök kḷ tkël (24), e'pa eköl tö ye' a ichaké: “¿Ie'pa paiëule datsi' saruru wa, e'pa dör yi? ¿Wé ie'pa datse?”
¹⁴Ye' tö ie' iuté: “A kèkèpa, ye' kè wḷ ijcher, ichó ye' a.” Etḷ ie' tö ye' a iché: “Ie'pa dör wépa weine siarë sulitane weirke tajë e' kèwö ska' e'pa. Erë e' dalë'ttsè' ie'pa tö buaë. Ie'pa tö idatsi' skué yi kiè Obeja Pupula e' pé wa etḷ idatsi' míḷ saruruë.”

- ¹⁵“E' kuekḷ ie'pa iëter Skèköl tso' ikulé kḷ, e' wörkḷ.
Ñië nañeë ie'pa tso' ie' dalöië e' wakanéuk iwé a.
Ie'pa tso' ie' tḷ ena ie' tö ie'pa kkö'neraë kḷkraë.
¹⁶Ie'pa kè duöpaia bli wḷ, ie'pa kè er sirpaia.
Diba kè tö ie'pa ña'wëpaia, kḷba kè tö ie'pa we'ikepaia.
¹⁷Obeja Pupula tso' Skèköl kula' o'mik,
e' dör ie'pa kkö'nukwak, e' kuekḷ ie'pa kè weirpaia yës.
Obeja Pupula tö ie'pa wëttseraë di' tum tö sene michoë meke se' a, e' di' yök.
Skèköl tö ie'pa wöriö kōs e' paikleraë ḷs ie'pa ttsè'r buaë.”

**Obeja Pupula tö yëkkuö wörratule e' kkò
batsulewḷ dōkḷ kul, e' bata batsée**

8 ¹Mik Obeja Pupula tö yëkkuö wöbatsulewḷ, e' bata kkò batsée, etḷ kḷ jai a kḷ míḷ mejmeë dò hora shḷbōts ekkë.

²E' ukuökḷ tḷ Skèköl biyöchökwakpa dōkḷ kul iëter Skèköl wörkḷ, e'pa suéyö. Ie'pa a duk mène eköl eköl. ³E' ukuökḷ tḷ Skèköl biyöchökwak skà de wé ka' tso' iyi mokḷ Skèköl a e' wörkḷ. Ie' wḷ iulḷ a tkḷ' yöule orochka wa ese a'tser. Ie' a iyi masmas mène tajë s'batse'rupa kōs e'pa ttöke Skèköl tḷ e' kḷ ioie ḷs ie' tö ña'ù ka' yöule orochka wa ña'woie tso' Skèköl kulé

wö shäë, e' kî. ⁴Etä ie' tö íyí masmas ña'wé ká' ñe' kî, e' shklë tka ie' ulà mik deka Skëköl wörkî s'batse'rpa ttöke ie' tã e' tã ñita. ⁵Ie' tö itkã' wà iéka bö' wörkua tso' kã' ñe' kî, e' wa. Bö' wörkua e' uyémi ie' tö íyök kî. Etä ká wa'ñe kî alá wöñane taië, iblane taië, ká wötî'wé taië í tö.

Duk döka kul

⁶Skëköl biyöchökwakpa döka kul, e'pa wã duk tso' iwakpa bil ekkë, ie'pa tso'tke iduk bla'weke e' panuk.

⁷Etä Skëköl biyöchökwak eköl tö iduk bla'wé kewe. Etä mò wöli wösi seseë, ñies bö'wö shutuule pé ta, ese dane taië íyök kî wes kalî yër es. Ká i' ena kal e' ñanewa taië. Ká i' ena kal qos e' mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní ñanewa. Ñies kãkò qos tso' ká i' kî e' ñanewa sëraa.

⁸E' ukuökî tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé. Etä ì biteshka kabataie bërie wöñarke bö'ie, e' anewa dayë a. Etä dayë mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní mîa péie. ⁹Iyiwak qos serke dayë a ena kanò qos shkòke dayë kî, e' mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní enewa.

¹⁰E' ukuökî tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' tã ide mañatökicha. Etä bëkwö bërie wöñarke wës kuàtak wöñar es, e' biteshka anewa di' a ena di' tum a taië. Di' tso' qos ena di' tum tso' qos, e' mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní a bëkwö anewa. ¹¹Bëkwö e' kiè Bacha'bachaë. Wé bëkwö e' anewa, e' di' qos mîa bacha'bachaë. Di' e' tö s'ttélur taië.

¹²E' ukuökî tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' tã ide tkëtökicha. Etä diwö ena si'wö ena bëkwö, e' qos mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní qos ttsenewa. E' kuekî ñiwe ena nañewe, e' mú blatèsö mañat tsíní tã e' et tsíní ttsenewa.

¹³E' ukuökî tã ye' wökéka tã ye' tö pu sué et ur àr kashuk a, e' tö iché aneule: “iAyëwëë, ayëwëë, ayëwëë! iWéstela ina ká ulitane wakpa tã, mik Skëköl biyöchökwakpa tso'ia mañal e'pa tö iduk bla'weke etã!”

9 ¹E' ukuökî tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wé, i' tã ide skëtökicha. Etä bëkwö et anewabak, e' suéyö iski. Eë kauk ter taië iskië, kè s'wö dë'mi ekkë. Kauk e' kkò wötëule, e' kköyottsã mène bëkwö suéyö iski, e' a. ²Mik ie' tö kauk kköyéttsã, etã e' a ishklé deka taië wës bö' wöñar taië e' shklë es. E' tö kashuk ttsewéwã, e' kuekî diwö kè olo buneia. ³Shklë e' shüã ditski blublüë dettsã taië íyök kî, poneka ká wa'ñe, ká ulitane wà iéwã. Ie'pa a kawö mène s'we'ikök wës bachë' tö s'kuéwã tã idalë'r es. ⁴Ie'pa kè a kawö mène kãkò qos, kalkö qos, e' katök. Ie'pa a kawö mène, wépa kè wakyöule Skëköl wã iwö tsã kî, esepa è we'ikök. ⁵Erë ie'pa kè a kawö mène ittökulur. Ie'pa a kawö mène irreuk idalë'r taië wa dò si' skël ekkë. E' dalër taië wës bachë' s'kuéwã es. ⁶E' kèwö ska' tã s'ditsö tö duéwã yuleraë poë, erë duéwã wák, e' tkörashkar ie'pa yöki.

⁷Ditski e' wër wës kabaio tso' ñippoie ese payöule es. Iwökir kî itkëuleka, ì tkëka blu' tö iwökir kî yöule orochka wa ese suë. Iwö wër wës

s'ditsö wö wër es. ⁸Itsà batsjè wës alakölpa tsà es. Ikà dör wës namu kà es. ⁹Tabechka àr ibatsj' mik e' tsatkoie e' sù. Ipiq blar tajè wës carreta skè kabaio tò tñeule michoè ñippök es. ¹⁰Ikirè dör wës bachè' kirè es, e' diché wa ie'pa tò s'we'ikeke dò si' skël ekkè. ¹¹Ie'pa blú e' dör Skèköl biyöchökwak dör kauk iskiè, e' wökir. Hebreoie e' kiè dör Abadón. Griegoie e' kiè dör Apolión (kiè e' wà kiane chè: Se' eukwawak).

¹²Íyi sulu e' tsá tka et, erè iskà kianeia böt.

¹³E' ukuökj tã Skèköl biyöchökwak skà tò iduk bla'wé, i' tã ide tektökicha. Ye' tò s'ttò ttsé datse kã' tso' yöule orochka wa íyi moka Skèköl a eë. Kã' e' bata tkël a iyöule dula'ie, e' shua s'ttò ttséyö. ¹⁴E' tò iché Skèköl biyöchökwak tò iduk bla'wé író e' a: “Skèköl biyöchökwakpa dökã tkël tso' moulewã di' tajè kiè Éufrates e' kkömik, e'pa wöttsólor be' tò.” ¹⁵Skèköl biyöchökwakpa dökã tkël e'pa tso'tke Skèköl wã iwakanéwoie i' kèwö ska'. Ie'pa kanè dör pè' tajè eukwa. Pè' ulitane mú blatèsö mañat tsínj tã e' et tsínj erdawa seraã ie'pa ulã a. Etã Skèköl biyöchökwakpa dökã tkël wöttsérolone iwakanéuk. ¹⁶Etã ye' a iyène tò ñippökwapka dami kabaio kj, e'pa dökã 200.000.000.

¹⁷Ñippökwapka ekkèpa dami kabaio kj, e' sué ye' tò, e'pa wã tabechka àr ibatsj' mik e' tsatkoie, e' wöaule batsè wës bö' wörkua suèsö es ena siè wës ák bua'buã kiè jacinto es, ena tskiriri wës azufre es. Kabaio ekkèpa wökir wër wës namu wökir es. Nies ikkò a bö' ena shklè ena azufre, e' dökettsã. ¹⁸Bö' ena shklè ena azufre dökettsã kabaio ekkèpa kkò a, e' dör ì mañat suluè dökè pè' kj e'. E' tò pè' ewéwa tajè. Pè' ulitane mú blatèsö mañat tsínj tã e' et tsínj enewa seraã. ¹⁹E' wà dör tò kabaio ekkèpa wã diché tso' ikkò a ena ikirè a s'we'ikoie. Ikirè bata dör tkabè chók wökir es, e' wa s'shkã'wekeitö.

²⁰Erè pè' malepa atè kè durulune ì sulu tka e' wa, e'pa kè wã ì sulu wamblekerakitö ese olo'yane. Nies aknamapa ena íyi diököl dalöiekerakitö esepa kè olo'yanerak iwã. Íyi diököl ñe'pa yöule orochka wa, inukölchka wa, broncechka wa, ákchka wa ena kal tak wa, ese kos wöbla kè wawër, kè kukuò wattsër, kè shko, erè ie'pa tso'ia idalöiök ikèkölíe. ²¹Ie'pa kè er maneone. Ie'pa s'ttekewaiã, alibchökeia, trërkeia, akblökeia.

Skèköl biyöchökwak e' wã yèkkuò a'tser iulã a

10 ¹E' ukuökj tã ye' tò Skèköl biyöchökwak sué eköl, e' diché tã' tajè. Ie' datse kã jai a paiëulewã buaè mò wa. Shkaba' tkènear iwökir tsãkã. Ie' wö dalöburke wës diwö es. Ie' klölobo wa'ñe wër wës bö' wöñar es. ²Ie' wã yèkkuò tsitsirla a'tser iulã a shubukaule. Ie' klö bua'kka tkékaitö dayè kj, iklö baklì'kka tkékaitö kã sí kj. ³Etã ie' ane tajè wës ma'name ar es. Mik e' one, etã alá blane dökã kuktökicha. ⁴Ì ché alá tò e'

shtök ye' mí yëkkuö k_i, erë ttò tseyö datse ká jaì a e' tò iché: “Kè ishtar, iblówäbö bèrè.”

⁵Etä Skëköl biyöchökwak suéyö iklö et tkërka dayë k_i, iklö et tkërka ká sí k_i, e' ulà bua'kka kéka ká jaì a ⁶tä ichéitö: “Skëköl ser michoë e' tò ká jaì ena ká i' ena dayë ena ì kos tso'ia, e' yö'. Ie' wörki ye' tò iché tò ì cheke ye' tò e' dör moki. Skëköl kè tò ì panepaia. ⁷Ì tso' Skëköl wa ier a blëule wë, e' yë'bakitö ikanè mésopa dör ittekölpa e'pa a, e' wà ordaë mik Skëköl biyöchökwak bata tò iduk bla'wé etä.”

⁸Etä s'ttò tseyö datse ká jaì a, e' tténe ye' tä tä ichéitö: “Be' yú Skëköl biyöchökwak klò et tkërka dayë k_i etä iklö et tkërka ká sí k_i, e' ska', etä yëkkuö a'tser iulà a shubukaule, e' klò'ú.” ⁹Etä ye' mí Skëköl biyöchökwak dur e' ska' tä yëkkuö e' kiéyö ie' a. Ie' tò ye' a iché: “Íkë, ikatöwäbö. Be' kkò a be' tò ittseraë tò blo'bloë idir wes bulali es, erë be' shüa imiaraë bacha'bachaë.”

¹⁰Etä yëkkuö a'tser Skëköl biyöchökwak ulà a, e' klò'wéyö tä ikatéwayö. Ye' kkò a tä blo'bloë idir wes bulali es, erë mik ide ye' shüa, etä imía bacha'bachaë. ¹¹Etä ttè i' yéne ye' a: “Ì wamblërmi ká kua'ki kua'ki wakpa taië tä, ñies ditsöwö kua'ki kua'ki wakpa taië tä, ñies s'ttò kua'ki kua'ki wakpa taië tä, ñies ká blúpa taië tä, e' kos chök be' kawöta Skëköl ttekölie.”

Skëköl ttekölpa bö

11 ¹Etä ye' a kua' mène ká ma'woie. Ye' a iyène: “Be' yú, Skëköl wé kibi, e' ma'uk. Ñies ka' tso' íyi moka Skëköl a, e' ma'ú. Bil s'tso' Skëköl dalöiök iwé a, e' shta'úttsa. ²Erë Skëköl wé kibi upa atë ur'ki e' meule pè' kè dör judiowak esepa a, e' kuëki e' kè ma'war be' tò. Ie'pa tò Skëköl ké, e' dör Jerusalén dör batse'r e', e' klò'wërawa, sulu'wërawa ì sulu wa dò si' döka dabom tkéyök kí böt (42) ekkë. ³Etä eë ye' tò ye' ttekölpa patkeraë bö ye' tté pakök ká döka mil eyök kí cien böyök kí dabom teryök (1.260 días) ekkë. Ie'pa paiëule datsi' kra'kraë wa s'ká datsi' sù.”

⁴Oliwo klò bölka ena bö'wöla tulur ituloka k_i döka böt tso' Skëköl wörki ká jaì a, e' yë'bak ká iaiaë Zacarias tò, e' wà dör ttekölpa bö e'. ⁵Yi datse ie'pa bö we'ikök suluë kiane ppè, kiane ttëwa, e' tä ese ewërawa ie'pa tò bö' dökettsa ie'pa kkò a e' wa. ⁶Ie'pa tso' Skëköl tté pakök ittekölpaie, e' dalewa ie'pa a kawö mène kal_i wöklö'ukwa as kè iyër. Ñies ie'pa a kawö mène di' mane'uktsane péie. Ñies kawö mène ie'pa a ì sulu kos mukka ká i' wakpa k_i bitökicha ie'pa k_i ikiane ekkë.

⁷Erë mik ie'pa tò Skëköl tté paké one, etä iyiwak sulusi aknamaie e' döraká kauk taië iskië e' a. E' ñippöraë ie'pa tä, etä ie' alöraká ie'pa k_i, etä itteraluritö. ⁸Ie'pa nu ardaë tkëter Jerusalén ká shushaë sulitane wörki. Ká e' a ie'pa Këköl kötwarakitö wötëulewa krus mik. Skëköl a ká e' dör suluë wes Sodoma ena

Egipto es. ⁹Pè' datse ká wa'ñe, ditséwö kuá'kí kuá'kí, ttò kuá'kí kuá'kí ena ká kuá'kí kuá'kí wakpa e'pa tò Skèköl ttekölpa nu sueraè dò ká mañat kí shābōts ekkè. Ie'pa kè tò kəwō mepa yi a inú wötökwa. ¹⁰Ká ulitane wakpa ttsè'rdaè buaè, ie'pa bōl duolur e' kuekí. Skèköl ttekölpa bōl tò ie'pa we'ik siarè, e'pa duolur, e' tò ie'pa ttsè'weraè buaè, e' kuekí ie'pa iyi kakmeraè ñi a.

¹¹Mik ká mañat kí shābōts e' tka, eta Skèköl tò ittekölpa bōl duolur, e'pa shke'wékane ta ie'pa e' duéka. Wépa tò e' sué, e'pa kōs suane iyōkí taijè. ¹²E' ukuōkí ta ttò darèrè datse ká jai a, e' ttsé ittekölpa tò, e' tò iché: "iA' shkóka íe!" Eta ie'pa míka ká jai a mò shua, e' sué ibolōkpa tò. ¹³E' wōsha ta í tka darèrèè, e' tò Jerusalén mú blatèsò dōka dabop ta e' et tsíní chōraè í ulà a. Iwakpa duolur dōka mil kuryōk (7.000). Imalepa ate ttsè'ka, e'pa kōs suanerak taijè. Ie'pa tò Skèköl tso' ká jai a, e' kikéka.

¹⁴Es ì suluè skà tka, i' ta ide bōtōkicha. Ì suluè skà datseja bet, e' ta ide mañatōkicha.

Duk blane, i' ta ide kuktōkicha

¹⁵Eta Skèköl biyōchōkwak bata tò iduk bla'wé, i' ta ide kuktōkicha. Eta s'ttò ttséne taijè darèrèè ká jai a, e'pa tò iché:

"I' ta ká ulitane wakpa ena iwōkirpa,
e'pa de Skèköl ena wé pairine'bitū idi' wa s'blúie, e'pa ulà a.
Ie'pa tò s'wēttsè michoè blu'ie."

¹⁶E' ukuōkí ta kékèpa dōka dabom böyōk kí tkèl (24) tulur ikula' kí Skèköl ska', e'pa e' télur wōwakkōt Skèköl wōrkí idalōiōk. ¹⁷Ie'pa tò iché:

"A sa' Kèköl, be' diché ta' taijè iyi ulitane tsata.
Be' tso'tke tsawe ta, be' tso' i'ñe ta, ñies be' tso' aishkuō ta kekraè.
Be' e' tkéka ká ulitane wakpa blúie be' diché taijè wa,
e' kuekí sa' tò icheke wéstela be' a.

¹⁸Ká ulitane wakpa wépa dōr be' bolōkpa,
eseпа we'ikeketke be' tò kēsik wa, e' kēwō de i' ta.
E' kuekí ie'pa ulune taijè be' kí.
S'duulewa kōs e' shulirke, e' kēwō detke.
Ñies be' kanè mēsopa ena be' ttekölpa ena s'batse'r malepa tò be'
dalōieke, pè' dalōiërta' esepa ena pè' esepa,
e'pa kōs a iské meketke be' tò, e' kēwō de.
Wépa tò s'ditsö ewéwa ká i' kí,
eseпа ewekewa be' tò, e' kēwō detke."

¹⁹Eta Skèköl wé tso' ká jai a, e' wékkō bunane, e' shua Skèköl tò ittè me' se' a, e' kélkuō suéyō. Eta alá wōñane blane taijè, e' ttséyō. Í tka darèrèè, ñies mò wōsi sēsèè blubluè, e' dane taijè kalije.

Alaköl eköl ena bé dör kətali kəkölíe e'

12 ¹E' ukuökí t̄a ilè tajè suéyö ká jaì a ilè wà kkachöie. E' dör alaköl eköl parratulew̄a diwö w̄a. Si'wö tso' ie' klò dikíj̄a. Iwökír k̄i ì tkérka w̄es blu' wökír k̄i itkèk̄a es, e' yöule bèkwö dök̄a dabom eyök k̄i böt (12) e' wa. ²Alaköl batsöketkër buklú, e' kirinemitke, e' tö ie' kköchöweke tajè.

³E' ukuökí t̄a ye' tö ilè skà sué ká jaì a ilè wà kkachöie. E' dör iyiwak sulusi aknamaie blubluè, e' dör kətali kəköl wák batsè e'. Iwökír dök̄a kul, e' k̄i idula' tulturk̄a dök̄a dabop. N̄ies iwökír k̄os k̄i itulurk̄a w̄es blu' wökír k̄i itkër es. ⁴Bèkwö k̄os mú blatèsö mañat ts̄iní t̄a e' et ts̄iní kalèts̄aitö d̄ò ká i' k̄i ikirè wa. Ie' e' duék̄a alaköl alà kurketke, e' wösh̄aè ipanuk ilà kurketke e' katow̄aie. ⁵Alaköl alà kune w̄em, e' suletènbak ká ulitane wakpa wèttsuk̄ iblúie. Ie' tö ie'pa wèttseraè yèsyèsè idiché tajè wa. Erè alà e' yènetts̄a imì ulà a, minets̄er wé Skèköl tkër ikulé k̄i eē. ⁶Alaköl e' tkashkar kətali kəköl yökí t̄a im̄f̄a ká sir poè wé kè yi serku' tajè ese ska'. Eē Skèköl tö ká me'baktke ie' a. Eē ie'pa tö alaköl se'w̄eke ká dök̄a mil eyök k̄i cien böyök k̄i dabom teryök ekkè (1260).

⁷E' ukuökí t̄a ie'pa ñippémi tajè ká jaì a. Skèköl biyöchökwak kibi kiè Miguel, e' ena imalepa, e'pa ñippé tajè kətali kəköl t̄a. Kətali kəköl ena iklépa, e'pa ñippé tajè ñies, ⁸erè Miguel e' aléka ie'pa k̄i. E' kuék̄i kətali kəköl ena iklépa, e'pa kè a kawö mène senukīa ká jaì a. ⁹Es kətali kəköl bérie uyétts̄arakitö ká jaì a dötts̄a ká i' k̄i iklépa k̄os et̄a. Kətali kəköl e' dör tkabè bak ká iaīaè kiè Bé ena Satanás e'. Ie' dör ká ulitane wakpa kitö'ukwak aš ie'pa tö ì sulu wamblò.

¹⁰E' ukuökí t̄a ttò darèrèè ttséyö ká jaì a tö iché:

“Bata ekkè t̄a Skèköl tö se' ts̄atkée,
ie' e' tkékatke ì ulitane blúie diché t̄a' tajè.
Wé pairi'bitu' ie' tö idi' wa s'blúie
e' detke ká ulitane wakpa wökirie.
Satanás bak s'yamipa kkatök ñiè nañeè Skèköl a,
erè bata ekkè t̄a ie' uyétts̄aitö.

¹¹Obeja Pupula kötew̄a, e' pé tene se' skéie,
ie' mik s'yamipa erblé,
e' ttè buaè paké ie'pa tö,
e' kuék̄i ie'pa e' aléka Satanás k̄i.

Ie'pa kè tkine ttè buaè e' dalèrmik ittew̄a e' k̄i.

¹²iA Skèköl biyöchökwakpa serke ká jaì, a' ttsè'nú buaè!
Erè iwèstela ina wépa tso' ká i' k̄i ena dayè k̄i esepa t̄a!
Bé w̄a ijcher tö ie' kéwö dökewatke ts̄inet,
e' kuék̄i ie' ulune tajè, ie' dè'tts̄a a' we'ikök.”

¹³Mik kètali kèkòl tò isué tò ie' uyanettsa döttsa ká i' k_i, etá ie' tò alakòl alá kune', e' tótiémi. ¹⁴Eré alakòl a pu pik mène as iur kámié kètali kèkòl yöki ie' ká tso' ká sir poë wé kè yi serku' ee. Eé ie'pa tò ie' se'weraé dò duas mañal kí shabòts. ¹⁵Etá kètali kèkòl tò di' tué ikkò a taié as e' tò alakòl katòmi. ¹⁶Eré íyök tò alakòl kímé. Íyök tskinane ta di' tué kètali kèkòl tò ikkò a, e' yéwa íyök tò. ¹⁷E' tò kètali kèkòl uluwéka taié alakòl k_i. E' kueki ie' míá ñippök alakòl e' aleripa datse ie' itòki e'pa ta. Ie'pa dör wépa tò Skèkòl ttè dalöièno, e' iuteke buaé e'pa. Ñies ie'pa e' tkéwa darèrèé kekraé Jesús tté moki e' a kè olo'yeta'. ¹⁸Etá kètali kèkòl demi e' duéka dayè kkò mik.

Iyiwak sulusi aknamaie e' deka dayè a

13 ¹Etá ye' tò isué tò iyiwak sulusi aknamaie deka etò dayè a, e' wökir döká kul, idula' tulturá dabop. Idula' kos k_i itulurka wes itkèr blu' wökir k_i es. Ie' wökir bik ekkè k_i kiè kitule et et, e' kos tò Skèkòl cheke sulué. ²Iyiwak sulusi sué ye' tò, e' dör wes namu es, iklö dör wes sini'urri bérie klò es, ikkò dör wes ma'name kkò es. Iyiwak sulusi e' a kètali kèkòl tò idiché ena kawò mé s'blúie s'wèttsoie. ³Iyiwak sulusi e' wökir döká kul, iwökir ek shka'ule taié wësua ittèwamiitò ekkè. Eré e' buanene bet. E' tò ká ulitane wakpa tkiwéwa taié. E' kueki ie'pa tò ie' klò'wé iblúie. ⁴Kètali kèkòl tò idiché me'baktke iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' a, e' kueki ie'pa tò idalöié ikèkòlie. Ñies ie'pa tò iyiwak sulusi e' dalöié. Ie'pa tò iché: “Kè yi dör wes ie' es. Kè yi e' alòpaka ie' k_i.”

⁵Iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' a kawò mène e' ttsökka taié, Skèkòl chök sulué. Ñies kawò mène ie' a blu'ie s'wèttsoik si' döká dabom tkéyök k_i böt ekkè (42). ⁶Etá es ie' tò iwà wamblé. Ie' tò Skèkòl ena Skèkòl kiè e' ché sulué. Ñies ie' tò Skèkòl wé ena wépa serke ká jai a, e' kos ché sulué. ⁷Ñies kawò mène ie' a ñippök s'batse'rupa tso' ká i' k_i e'pa ta e' alökká ie'pa k_i. Kawò mène ie' a blu'ie ká ulitane wakpa, s'ttò kua'k_i kua'k_i, ditsöwò kua'k_i kua'k_i, e'pa kos wèttsoik. ⁸Wépa dör Obeja Pupula kótulewá se' skéie, e' icha, esepa kiè tso' kitule iyèkkuò k_i kuaé, mik Skèkòl tò ká i' yò' e' yöki. Yèkkuò e' dör sene michoé e' yèkkuò. Wépa kiè tso' kitule yèkkuò e' k_i, esepa kè wá iyiwak sulué e' dalöiène!. Eré ká ulitane wakpa malepa, wépa kiè kè ku' kitule sene michoé yèkkuò k_i, esepa kos tò iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' dalöié ikèkòlie.

⁹Ì cheke ye' tò, e' ttsó a' ulitane tò:

¹⁰“Wépa suleté'bak Skèkòl tò klò'wéwa, esepa tserdami klòulewá.

Wépa suleté'bak Skèkòl tò duökwa tabè kkó a, esepa tterawá tabè wa.”

E' wa s'batse'rupa e' tkòwá darèrè ena ierblò ie' mik e' wërdaè.

Iyiwak Sulusi aknamaie deka etö iyök a

¹¹E' ukuökj tã ye' tö iyiwak sulusi aknamaie skà sué etö, e' deka íyök a. Idula' dör bötö wes obeja wè'ñe dula' es, ittö wes kètali kèköl ttö es. ¹²Ie' wã kawö tso' ì kos woje wes iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' wã itso' es. Ie' kanèblöke iyiwak sulusi dè'ka dayè e' a. Ie' kanè dör ká ulitane wakpa kök iyiwak sulusi dè'ka dayè a shka'ule taijè iwökir kï wësua ittèwamiitö, e' dalöiök. ¹³Ì kè or yi a, ese wéitö taijè dökã bö' kiéitö ká jaì a, e' tã ibitëshka taijè dötsã ká i' kï sulitane wörki. ¹⁴Ì kè or yi a, ese wé taijè ie' tö iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' wörki. E' wa ie' tö ká ulitane wakpa kè dör Skèköl icha, esepa kos kütö'wé taijè. Ie' tö ie'pa a iché: “Iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' shka'ule taijè iwökir kï tabè wa erè ishkenekane e' diököl yuó iwák sué idalöioie.” ¹⁵Iyiwak sulusi dè'ka íyök a e' a kawö mène siwã' muk iyiwak dè'ka dayè a e' diököl yöne e' a as ittökã, ñies as tö wépa kè tö idalöie, esepa ttökwa patkò. ¹⁶Ñies iyiwak sulusi dè'ka íyök a, e' tö ká ulitane wakpa ké e' muk wakyuè iulà bua'kka kï ö iwötsã kï. Pè' èsepa ena pè' dalöierťa', pè' siarèpa ena pè' inuköl blúpa, pè' klöulewã kanè mésoie ena pè' kè dör es, e'pa kos kawöta e' muk wakyuè. ¹⁷Wépa wakyöule es, esepa è a kawö mène íyi taũk ena íyi wataũk. Ie'pa kos wakyöule iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' kiè wa ö ikiè e' número wa. ¹⁸A' kawöta iwà bikeitsökwa buaè as a' éna iar tö ì kiane yènuK. Wépa didir ena ká ane buaè, esepa éna iwà armi buaè. Iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' número dör s'ditsö eköl e' número, e' dör cien teryök kï dabom teryök kï teröl (666).

Obeja Pupula ena wépa tsatkène esepa

14 ¹E' ukuökj tã ye' tö Obeja Pupula sué tö idur kabata kiè Sión e' wöbata kï. Ie' tã pè' tso' taijè dökã 144.000 ekkè. Ie'pa kos wötsã kï Obeja Pupula ena iyé, e'pa kiè tso' kitule. ²E' ukuökj tã ye' tö ittse tö ì blarke taijè ká jaì a, e' blar wes di' blar taijè ákttö mik es, wes alá blar taijè es, e' dör wes s'blar taijè ma'ma kiè arpa wa es. ³Pè' tso' taijè dökã 144.000, e'pa ièter Skèköl kulé wöshaè ñies itso' ttsè'ka dökã tkèl ena kèkèpa dökã dabom böyök kï tkèl (24), e'pa wöshaè ie'pa ièter. Ie'pa tso' ttsök ttsè pa'alj wa. Ká ulitane wakpa shua e'pa è tsatkène, e' kuekï kè yi skà a e' yönuk ttsè e' wa. ⁴Ie'pa dör yèsyèsè, kè e' iaqulekã trè wa yès. Ie'pa michoè Obeja Pupula itökj wé imi'ke eè. Ie'pa tsatkène, ie'pa dör wes íyi tsá mène Skèköl a ena Obeja Pupula a es. ⁵Ie'pa kè kayèule yès. Ie'pa kè kï ì sulu ta' Skèköl wöa.

Skèköl biyöchökwakpa dökã teröl

⁶E' ukuökj tã ye' tö Skèköl biyöchökwak skà sué eköl urkèar kashuk a. E' wã Skèköl tté buaè yöbiè e' dami wà pakè ká ulitane wakpa a, s'ditsöwö

ulitane a ena s'ttò kua'kì kua'kì ulitane a. 7Ie' tò iché aneule: “Skèkòl tò sulitane shùleketke, e' kèwò detke. E' kuekì Skèkòl dalöió, ie' kíkòka. Kashuk ena ká i' ena dayè ena di' ulitane, e' kos yò'itò, e' kuekì idalöió sulitane tò.”

8Eta Skèkòl biyöchökwak skà debitu idè'bitu kewé, e' itòkì, e' tò iché: “Ká kibi taiè bua'iewa kiè Babilonia, e' enewa sèraa, sulunewa. Babilonia wakpa tò ká malepa wakpa erkiowé ì sulu wamblök ie'pa ta wes s'ttèka blo' wa senokka ita es. E' kuekì ká e' wakpa enewa.”

9Eta Skèkòl biyöchökwak skà debitu itòkì, e' tò iché: “Wépa tò iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' ena idiökòl dalöié ta ie' méraak wakyuè iwötsa kì ö iulà kkue kì, 10esepa we'ikeraè Skèkòl tò. Ie' kèsik taiè e' ardaè sèraa ie'pa kì. E' dör wes ie' tò ie'pa ké ì bacha'bachaè e' yökwa sèraa es. Ie' tò ie'pa we'ikeraè taiè kekraè bö' wönarke azufre ta e' wa ibiyöchökwakpa batse'r e'pa wörkì ena Obeja Pupula wörkì. 11Wépa tò iyiwak sulusi dè'ka dayè a e' dalöié, ñies idiökòl dalöierakitò, e'pa e' me' wakyuè iyiwak sulusi e' kiè wa, esepa weirke bö' ké a, e' shkle batrö michoè kè iwöitta'wa ñiè nañeè.”

12S'batse'rpa tò ie' ttè dalöièno, e' iutè buaè, ñies ie'pa tkèulewa darèrèè Jesús mik. E' wa ie'pa diché wërdaè.

13E' ukuökì ta ye' tò ttò datse ká jai a e' ttsé. E' tò ye' a iché: “I'ne ta ena aishkuò ta wépa erblè' Jesús mik ta idurulune es, ayècha buaè esepa.” Ñies Skèkòl Wikòl tò iché: “E' dör moki, ie'pa kanèblè' darèrèè Skèkòl a ká i' kì, e'pa enuraè aishkuò ta. Ì buaè kos o' ie'pa tò, e' ské dóraè ie'pa ulà a.”

14E' ukuökì ta ye' tò mò saruru sué, mò saruru e' kì yi tkèr ekòl wër tò ie' dör S'ditsö Alà. Ie' wökir kì itkèuleka ì tkekeka blu' wökir kì yöule orochka wa ese. Tabe kà di'diè tso' iyiwö toie, ese a'tser ie' wa. 15Eta Skèkòl biyöchökwak ekòl e' yéttsa Skèkòl wé tso' ká jai a e' a, eta iché aneule yi tkèr mò bata kì e' a: “Ká ulitane wakpa dör wes iyiwö es, e' kèwò detke wöshtè wes íyi wöshtèsö es. E' kuekì e'pa wöshtó be' tabè wa.” 16Eta yi tkèr mò bata kì, e' tò itabè waté ká i' kì, eta iwà wöshtéitò.

17E' ukuökì ta Skèkòl biyöchökwak skà e' yéttsa Skèkòl wé tso' ká jai a e' a. Ie' wa tabè kà di'diè a'tser. 18E' ukuökì ta Skèkòl biyöchökwak skà tso' e' dör ka' tso' íyi moka Skèkòl a e' bó kanéukwak. Ie' dettsa ta ichéitò aneule wé wa tabè dami e' a: “Uwawö kos tso' ká dià a e' detke wöshtè, e' kuekì uwawöli kicha tó tabè wa.” 19Eta Skèkòl biyöchökwak, e' tò uwawöli kos kicha té ta iékaitò ákuk a wé iwóli ñateke idiö yottsaiè e' a. Ákuk e' wà kiane chè tò Skèkòl tò ibolökpa we'ikeraè ikèsik wa wes uwawö ñatèsö es. 20Ákuk e' tso' Jerusalén bánet, e' a iwöshtè Skèkòl biyöchökwak tò e' iène. Mik inatène, eta s'pé tène taiè wër wes di' taiè suèsö es. Ibatsí dör kilómetro dòka cien mañayök (300) ekkè, ishóló dör metro et kì shabòts.

Ì sulu bata datse

15 1E' ukuökì ta ye' tò ì skà sué ká jai a ilè wà kkachoie, e' tò ye' tkiwéwa. E' dör Skèkòl biyöchökwakpa dòka kul, e'pa wa ì sulu

bata datse dōkḁ kul ká i' wakpa kḁ, e' dami. Mik ì sulu ikkēpa tka, etḁ Skēkōl kēsik tajē e' wōklōne.

²Ñies ye' tō isuē tō ì me'r bērie dayē suē, e' wēr wōsuochka suē sarērēē shḁtuule bō' wōrkua wa. Ñies wēpa e' ali'kḁbak iyiwak sulusi dē'kḁ dayē a e' kḁ ena idiōkōl kḁ, esepa suēyō. Ie'pa kē e' menettsḁ wakyuē iyiwak sulusi kiē e' número wa. Ie'pa iēter dayē e' kkōmik. Ma'ma blartḁ' kiē arpa me' Skēkōl tō ie'pa a, e' a'tser ie'pa wḁ. ³Skēkōl kanē méso kiē Moisés e' ttsē, ñies Obeja Pupula ttsē, e' ttseittseke ie'pa tō, e' tō ichē i' es:

“A Skēkōl, be' diché tḁ' tajē íyi ulitane tsḁtḁ.
 Ì kōs wē be' tō, e' dōr tajē buaē, e' tō sa' tkiwēwḁ.
 Be' è dōr kḁ ulitane wakpa blú.
 Be' dōr yēsýsē, be' ttō etkè.

⁴A Skēkōl, sulitane tō be' dalōieraē.
 Sulitane tō be' kḁkerakḁ.
 Be' è dōr batse'r.
 Sulitane wḁ ijcher tō be' tō s'shuleke yēsýsē,
 e' kuēkḁ kḁ ulitane wakpa dōraē be' ska' be' dalōiōk.”

⁵E' ukuōkḁ tḁ Skēkōl wé tso' kḁ jaì a, e' úshḁ dalōiērtḁ' tajē shḁte, e' suēaryō áie, e' shḁtḁ ttē me'bak Skēkōl tō se' a e' tso' blēule. ⁶Skēkōl biyōchōkwakpa dōkḁ kul wḁ ì sulu datse kḁ i' kḁ e' damirak iwḁ iulà a, e'pa dettsḁ Skēkōl wé e' a. Ie'pa datsi' yöule datsi' kiē lino ese wa e' dōr saruruē wōñarke dalalaē, ikiparuo àr iwḁ icho' mik, e' dōr oro. ⁷Ì tso' ttsē'ka dōkḁ tkēl, e' ekōl tō tkḁ' yöule orochka wa, e' mé Skēkōl biyōchōkwakpa kul a ekōl ekōl. Tkḁ' e' a Skēkōl ser michoē e' kēsik iēne chiē. ⁸Etḁ Skēkōl wé e' wà iēnekḁ Skēkōl olo tajē ena idiché tajē e' shklē wa. Kē yi dōpawḁ Skēkōl wé e' a dō mik, ì sulu dami Skēkōl biyōchōkwakpa kul wḁ, e' wà tka etḁ.

16 ¹Ye' tō yile ttō ttsé darērēē Skēkōl wé a, e' tō ichē Skēkōl biyōchōkwakpa kul a: “iA' yú tḁ a' tkḁ' wà iēne Skēkōl kēsik wa, e' wà tkōttsḁ kḁ dià ki!”

Tkḁ' wà iēne Skēkōl kēsik wa dōkḁ kul

²Skēkōl biyōchōkwak tsḁ, e' tō itkḁ' wà tkēttsḁ kḁ i' kḁ, etḁ wēpa wakyōule iyiwak sulusi dē'kḁ dayē a e' kiē wa ñies idiōkōl dalōiérakitō, esepa kōs kḁ s'méwō sulusi tskine dalēr tajē.

³E' ukuōkḁ tḁ Skēkōl biyōchōkwak skà tō itkḁ' wà tkēttsḁ dayē kḁ. Etḁ dayē mḁ péie wēs wēm kōtulewḁ pé es. Iyiwak kōs tso' dayē a duolur yēs.

⁴E' ukuōkḁ tḁ Skēkōl biyōchōkwak skà tō itkḁ' wà tkēttsḁ di' kōs kḁ. Etḁ di' kōs mḁ péie. ⁵E' ukuōkḁ tḁ ye' tō ittse tō Skēkōl biyōchōkwak dōr di' kkō'nukwak, e' tō iché:

“A Skëköl, be' dör batse'r,
 be' tso'tke tsawe ta, i'ne ta ena kekraë.
 Kekraë be' tö s'shuleke yësyësë,
 e' kuëki e' dör buaë tö be' tso' ie'pa we'likök es.
 6 Ie'pa tö s'batse'rpa ena be' ttekölpa,
 e'pa kötulur pé tene taië, e' kuëki e' dör buaë tö be' tö ie'pa we'likë
 es.
 I'ne ta be' tö ie'pa ské kéne pé yök.
 Es ie'pa ki inuí ské dene.”

7 E' ukuökí ta ka' tso' íyi moka Skëköl a ee ttò tseyö se' ttòie e' tö iché:
 “A Skëköl, be' diché ta' taië íyi ulitane tsata, ayëcha e' dör mokië, be' tö
 ie'pa nuí shulé mokië yësyësë.”

8 E' ukuökí ta Skëköl biyöchökwak skà tö itka' wà tkéttsa, e' ane diwö
 ki. Eta diwö a kawö mène s'ditsö ña'ukwa iba taië e' wa. 9 Diba e' tö
 sulitane pa shayo'wéttsa taië. Ì sulu ikkë kos patké Skëköl tö ie'pa ki, erë
 ie'pa kè éna ì sulu wambleke ie'pa tö ese olo'yak, ie'pa kè er mane'wak ie'
 a. Ie'pa kè éna ie' kikkakka. E' skéie ie'pa tö ie' ché suluë.

10 E' ukuökí ta Skëköl biyöchökwak skà tö itka' wà tkéttsa, e' ane wé
 iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' tkërka e' ki. Eta ie' ká kos ttsenewa wes stui
 es. Ká ulitane wakpa tö iku' kuele ipà dalër taië e' è kuëki. 11 Erë ì sulu
 wambleke ie'pa tö, ese kè olo'yè ie'pa tö. Ie'pa pa dalër taië ñies ie'pa
 tteke smewö sulusi tö, e' kuëki ie'pa tö Skëköl tso' ká jaì a e' ché suluë.

12 Skëköl biyöchökwak skà tö itka' wà tkéttsa, e' ane di' taië kiè
 Éufrates e' a. Eta di' taië e' sinewa as blu'pa datse diwö tskirke e' wa,
 esepa tkömi buaë ñippök wakpa ta. 13 E' ukuökí ta ye' tö wimblupa sulusi
 sué bukuë'ie mañat. Et dettsa këtali kéköl e' kkò a. Et dettsa iyiwak
 sulusi dë'ka dayë a e' kkò a. Ibata ët dettsa iyiwak sulusi e' tteköl kkò a.
 14 Bukuë' e'pa dör aknamapa. Ì kè or yi a, ese ormi ie'pa a. Ie'pa mi'ke
 blu'pa tso' ká wa'ne, e'pa dapa'uk ñippök Skëköl diché ta' taië íyi ulitane
 tsata, e' ta, mik ikéwö de sulitane shulök eta.

15 Skëképa Jesucristo tö iché i' es: “Ye' ttò ttsó. Mik ye' datsene, eta ye'
 datse kè e' biyó yëule wes akblökwak döwa es. Wépa tso' erki ye' panuk,
 idatsi' tso'tke buaë iënoie, ayëcha buaë esepa. Es ie'pa kè shkòpa sume
 sulitane wörki ta ijaërkarak.”

16 Eta aknamapa mañal, e'pa tö blu'pa dapa'wéka ká kiè hebreoie
 Armagedón ee.

17 Eta Skëköl biyöchökwak bata tö itka' wà tkéttsa, e' ane kashuk a.
 Eta se' ttòie darërëë tse ye' tö datse blu' kulé tso' Skëköl wé a e' ska,
 e' tö iché aneule: “iYe' tö iwakanewétke!” 18 Eta alá wöñane taië iblane
 taië. Ì tka darërëë, e' tö ká wötí'wé taië kos í bakule ká i' ki e' tsata.
 19 Ká wa'ne wé s'ditsö serke, e' ké kos enewa. Ká kibi taië bua'iewa kiè

Babilonia, e' tskinewā aṭe mañat tsiní. Es Babilonia kī Skëköl kësik suluë blé, ì sulu wamblekerakitö ese nuí kuekī. E' dör wes Skëköl tò ie'pa kè ì bacha'bachaë yökwa seraa es. ²⁰Dayë nane kos, kabata kos, e' cholur. ²¹Ñies mò wöli wösi sēsēē, e' wösi es tkòka dabom tkëyök (40) kilo tsata, ese dane taijē s'ditsö kī wes kalī yēr es. E' tò s'ditsö we'iké taijē e' kuekī ie'pa uluneka Skëköl kī tā ie' ché suluë.

Alaköl trër taijē e' weirdaë

17 ¹Skëköl biyöchökwakpa dōka kul wā tkā' tso', e' eköl de ye' ska' tā ye' a ichéitö: “Be' shkó ye' tā, sūyö be' a ikkachè wes Skëköl tò alaköl trër taijē kkeaulekā taijē, e' we'ikè. Alaköl e' tkërka di' tso' taijē e' bata kī. ²Kā ulitane blúpa e' mettsā trënuκ ie' tā. Ñies kā ulitane wakpa e' mettsā ì sulu wamblök wes ie' es kè wöklörta' wes s'tteke blo' tò es.”

³E' ukuökī tā Skëköl Wiköl de taijē ye' kī tā Skëköl biyöchökwak wā ye' mítser kā sir poë wé kè yi serku' taijē ese ska'. Eta eē ye' tò alaköl sué eköl tkërka iyiwak sulusi dè'ka dayë a wák batsë e' kī. Iyiwak sulusi e' pa kos kī kiè tso' kitule taijē kua'kī kua'kī. Kiè e' wā kos tò Skëköl cheke suluë. Iwökir dōka kul, idula' dōka dabop. ⁴Alaköl e' paiëule buaë idatsi' dör sielsiel ena batsë. Ikiṭkëule buaë taijē oro wa ena ák bua'buā wa ena ákwöla bua'buā kiè perla ese wa. Tkā' yöule oro wa, e' a'tser iwā wā iëule chiè blo' wa. Blo' e' tò ì kos wër suluë Skëköl wa ena alaköl e' ia'wëka trë wa e' chë. ⁵Ie' wötsā kī ttè tso' kitule. Ttè e' wā blëulewā se' yöki, e' tò iché: “Ye' dör kā kibi taijē kiè Babilonia. Ye' dör alakölpa trër suluë esepa kos mi. Ñies ye' dör ì kos tso' kā i' kī wër suluë Skëköl wa ese mi.” ⁶Eta ye' tò isué tò alaköl tteke blo' tò. Blo' e' dör s'batse'rpa kötulur ie'pa tò Jesús tté kuekī, e'pa pé. E' tò alaköl e' tteke blo'ie. Mik ye' tò ie' sué eta ye' tkinewā taijē. ⁷Eta Skëköl biyöchökwak tò ye' a ichaké: “¿Ì kuekī be' tkinewā? Alaköl e' ena iyiwak sulusi wökir dōka kul, idula' dōka dabop, e' kī alaköl tkërka, e' wā pakeke ye' tò be' a. ⁸Iyiwak sulusi sué be' tò, e' bak senuκ kā iaiaë, e' kè ku'ia i'ñe tā, erë ie' dōrakā kauk taijē iskië, kè s'wö dè'mi ekkè, e' a. E' ukuökī tā Skëköl tò ie' we'ikök patkeraë kekraë. Wépa kiè kè ku' kitule kuaë sene michoë yëkkuö kī kam Skëköl tò kā i' yuò e' yöki, esepa kos tkirdawarak mik ie'pa tò iyiwak sulusi dè'ka dayë a e' sué eta. Iyiwak sulusi e' bak senuκ, e' kè ku'ia i'ñe tā, erë ie' dōrane.

⁹“Wépa didir ena kā ane buaë, esepa éna ì cheke ye' tò a' a e' wā armi buaë. Iyiwak sulusi e' wökir dōka kul, e' wā kiane chë kabata dōka kul, e' kī alaköl sulusi tkërka. Ñies e' wā kiane chë blu'pa dōka kul. ¹⁰E' skël blërulunebak, e' eköl tso' blu'ie, blu' bata doia itökī erë e' kè kaneblöpa kā taijē blu'ie. ¹¹Iyiwak sulusi bak senuκ kā iaiaë, e' kè ku'ia i'ñe tā, mik ie' dene blu'ie, eta ide pāköl, ie' dör blu' bak kul e' eköl ñies. Erë ie' dene blu'ie weinuk è.

¹²“Idula' dōka dabop sué be' tò, e' wā kiane chë tò blu'pa dōka dabop e'pa doia. Ie'pa a kawö merdaë s'wëttsöie iyiwak sulusi e' tā ekuölö ème.

¹³ Blu'pa dōkà dabop, e'pa er mé ñikkëe iwákpa bil ekkë, kawō ena diché tso' ie'pa wà s'wëttsōie, e' muk iyiwak sulusi e' a. ¹⁴ Ie'pa ñippōraë Obeja Pupula tã, erë e' e' alōrakã ie'pa kī. Ie' dōr skëkōlpa ulitane e' këkōl, ñies ie' dōr blu'pa ulitane e' blú, e' kuëkī ie' e' alōrakã ie'pa kī. Wépa tso' ie' tã, e'pa klōo'bak Skëkōl tō, ñies ie'pa shukitbakitō. Ie'pa dōr Obeja Pupula ttōkatapa e' tkōkewã darërëe ie' a ese.”

¹⁵ Ñies Skëkōl biyōchōkwak tō ye' a iché: “Di' tso' taië sué be' tō, e' bata kī alakōl trër taië, e' tkërka, e' wà kiane chë, kã tso' taië e' wakpa s'tso' taië tō kuã'kī kuã'kī e'. ¹⁶ Idula' dōkã dabop ena iyiwak sulusi, e'pa tō alakōl trër taië e' sueraë suluë. Ì kos tso' ie' wã, e' yerattsarakitō iulã a, imeraarakitō sume. Ie'pa tō ie' chkã katerawã etã ikuō atë e' ña'werawa ie'pa tō. ¹⁷ Skëkōl wák tō blu'pa dabop er méwã ñikkëe as ie'pa wã kawō tso' s'wëttsōie, e' mütōrak iyiwak sulusi e' a. Es ie'pa tō iweraë dō mik iwã tka wës Skëkōl tō iyë'at es. ¹⁸ Alakōl trër taië sué be' tō, e' wã dōr kã kibi taië. Kã e' wakpa e' aléka kã malë blúpa kī.”

Babilonia wakpa enewa tã iké sulunewã

18 ¹ E' ukuökī tã ye' tō Skëkōl biyōchōkwak skà sué ekōl datse kã jai a, e' diché ta' taië. Ilo taië, e' bunekã kã i' kos kī. ² Ie' tō iché aneule:

“iBabilonia wakpa enewa tã iké sulunewã!

Kã e' sulunewã miãne aknamapa kéie.

Eë wimblupa sulusi tsãkië e' dapa'wéka senuk.

E' dōr iyiwak sulusi dōr ñã ena dù dōr ñã, ese wé.

³ Kã ulitane wakpa erkiōwéka Babilonia wakpa tō trënuw wës s'tteke blo' tō es.

Kã ulitane blúpa senéka ie' tã.

Ì sulu kos tuëke ie' tō ì sulu wambloie,

e' tō dalì wataukwakpa ulitane blu'wéka taië.”

⁴ Ttō skà ttsé ye' tō datse kã jai a, e' tō iché:

“Wépa dōr ye' icha, e'pa kos e' yólor Babilonia

as a' kè tō ì sulu wamblërke eë e' wamblōñak.

Ñies a' e' yólor as ì sulu datse ie'pa kī e' kè dō a' kī.

⁵ Ì sulu wamblé ie'pa tō, e' dōr taië shute,

e' mú dapa'wësö, e'ma idekã kã jai a.

Ì sulu wamblé ie'pa tō, e' jcher buaë Skëkōl wã.

⁶ Etã ttō ttsé ye' tō e' iché inamépa a:

Ì sulu wamblé ie'pa tō pë' malepa kī,

e' nuí ské patkóne ie'pa kī taië dō bötökicha.

Ì sulu wamblé ie'pa tō pë' malepa kī,

- e' dör wes ie'pa tö pè' malepa ké ì bacha'bachaë yök es.
 E' kuëkì ibaché dökä bötökicha,
 e' ské yökwa ie'pa kó inuñie.
- 7 Ie'pa e' kkeòkà taië, ie'pa wà ÿyi bua'buatso' taië shütë,
 ekkë ie'pa we'ikó taië shütë.
 Ie'pa e' bikeitsò:
 'Se' tso' buaë wes alaköl dör blu' es,
 se' kè dör wes schó es weir siarë.'
- 8 Ie'pa e' bikeitsò es, e' kuëkì ì suluë döraë ie'pa kì bet.
 Ie'pa teraë bli tö, ie'pa weirdaë siarë,
 ie'pa duöralur, ie'pa ñardawa bö' a.
 Skëköl diché tã' taië ÿyi ulitane tsata,
 e' wa ie' tö ie'pa wöme'ttsabak weinuk."

9 Ì sulu wambleke Babilonia wakpa tö, ese wamblë'ñak ká blúpa tö ie'pa tã. Ñies ÿyi bua'buatso' taië Babilonia, e' tö ie'pa tse'wé buaë. Mik ie'pa tö Babilonia ñarkewa e' shkle sué, etã ie'pa eriardaë taië, ÿuraë siarë.
 10 Ie'pa suardaë dö' ì sulu e' dö ie'pa kì ñies. E' kuëkì ie'pa e' tsuraarak kamië ikí sauk tã icherarakitö:

“iWéstela ña Babilonia wakpa tã!
 Ie'pa dör pè' taië. Ie'pa ká dör taië buaë.
 Ì sulu wamblé ie'pa tö e' nuí de ie'pa kì bet,
 ekuóloie ie'pa enewa, ie'pa ká sulunewa!”

11 Dalì wataukwakpa tso' ká i' kì e'pa eriardarak siarë ÿurarak taië, kè ÿi ku'ia Babilonia ie'pa dalì tãuk e' kuëkì. 12 Dalì watuëke ie'pa tö e' dör orochka, inukölchka, ák bua'buatso', ákwöla bua'buakië perla, datsi' bua'buakië lino ena seda, ñies datsi' bua'buawöaule sielsiël ena batsë; ñies kal ulitane alar jamamaë; ñies ÿyi ulitane bua'buayöule marfil, ena kaltak bua'buawa, ena tabechka kië hierro e' wa ena tabechka kië bronze e' wa, ena ák bua'buakië mármol e' wa; 13 ñies canela klò e' kkuölit, ñies ÿyi poie alar jamamaë ena ÿyi masmas ña'wè, kiò masmas kië mirra ena ÿyi masmas poie tuë darërë kië olibano; ñies vino ena kiò, ñies harina bua'buatrigowö; ñies baka ena obeja ena kabajo ena carreta; ñies pè' klöulewã kanè mésoie ena pè' skà tso' watuë ese. ÿyi ekkë kôs watuëke ie'pa tö. 14 Dalì wataukwakpa tö icheraë:

“A Babilonia wakpa, ì kôs bua'buakië kiarke a' kì taië,
 e' kè ku'ia a' wã.

f 18.12 marfil: E' dör iyiwak kië elefante ese kà taléki wã.

Íyi bua'buwa kōs wēr buaë wōñarke dalölöë,
e' kōs kè dè'ia a' ulà a."

¹⁵Dalì wataukwakpa e' blu'wé Babilonia wakpa wa, e'pa e' tsuraarak kāmīē ikí sauk. Ie'pa suane dō' ì sulu tka Babilonia wakpa kī, e' dō' ie'pa kī ñies. Ie'pa eriardaë siarë, iuraë taië. ¹⁶Ie'pa tō icheraë:

“iWēstela ina Babilonia wakpa ta!
A' e' paiëule datsi' bua'buwa kiè lino ese wa
ñies datsi' wōaule sielsiel ena batsë ese wa.
A' e' kitkēule buaë oro wa ena ák bua'buwa wa ena ákwōla bua'buwa
kiè perla ese wa.

¹⁷IKá etkè ta a' wá iyi tso' bua'buwaë taië, a' blune taië, e' enewa!”

Es ñies kanò blubluë shkōke taië dayë kī, e' wōkirpa kōs ena ikaneblōkerak kōs ena wépa shkōke kanò shua, wépa kōs inuköl klō'weke kaneblōk kanò wa, esepa kōs e' tséat kāmīē Babilonia kīsauk. ¹⁸Mik ie'pa tō ká e' ñanewa e' shkle sué, eta' ie'pa ane taië: “¿Ká wé skà dōr buaë taië wēs Babilonia es?” ¹⁹Ie'pa tō ká po tkéka e' wōkir kī iwà kkachōie tō ie'pa erianerak taië ta iuke taië ta ichérakitō aneule:

“iWēstela ina ká e' buaë taië, e' wakpa ta!
Sa' kōs wá kanò tso', e'pa blune taië ie'pa batamik.
IKá etkè ta ká e' sulunewa!”

²⁰iA a' tso' ká jaì a,
Skéköl tō Babilonia wakpa ewéwa,
e' kuéki a' ttsé'nú buaë!
A' dōr batse'ropa,
ñies Jesús ttekōlpa tsá,
ñies Skéköl ttekōlpa, ie'pa kōs ttsé'nú buaë!
Skéköl tō Babilonia wakpa we'iké,
ì sulu wamblé ie'pa tō a' kī, e' nuí ské de ie'pa kī,
e' kuéki a' ttsé'nú buaë.

²¹E' ukuökī ta Skéköl biyöchökwak skà de eköl diché ta' taië. E' tō ák bērie kéka, ák e' dōr kōs ák tso' wawè ekkè, e' uyémiitō dayë a ta ichéitō:

“A Babilonia wakpa, a' chōrawa
wēs ák i' chowa dayë a es,
kè yi tō a' suépaia.

²²Ma'ma tso' bla'wè kiè arpa ena flauta ena duk,

ese kè blarpaia̱ a' ká a.
 A' kanè mésopa kòs kè ku'ia̱.
 Ák tso' wawè ese kè blarpaia̱ a' ká a.
 23 Bò'wò ñarke e' kè wõnarpaia̱ a' ká a.
 Kè yi ku'ia̱ ulabatsòk.
 A' dalì wataukwakpa e'pa kkeauleka̱ taië,
 ie'pa dör pè' taië ká i' kì.
 Es a' tò ká ulitane wakpa kütö'wé alibchò wa,
 e' kuekì íyi ikkè sulu de a' kì.”

24 Skèköl ttekölpa ena s'batse'r malepa kòs kòtuler Babilonia wakpa tò, e'pa pé tène ie'pa ká kì. Ñies pè' malepa taië kòtuler ie'pa tò. E' kuekì e' nuí de ie'pa kì.

19 1 E' ukuökì tã ye' tò ittse̱ tò ká jaì a pè' daparke taië, e'pa tté darèrè tã ichèrakitò aneule:

“Skèköl tò s'shulè yèsyèsè ttè mokì wa,
 e' kuekì iikìkòkasò!
 Ie' dör S'tsatkòkwak.
 Ie' olo tã' taië, ie' diché tã' taië íyi ulitane tsata. 2 Babilonia wakpa dör wés alaköl trèr taië es.
 Ie'pa bak ká ulitane wakpa erkiöuk ì sulu wamblök wés ie'pa es.
 Ie'pa tò Skèköl kanè mésopa kòtuler.
 E' nuí kì Skèköl tò ie'pa ká sulu'wéwá tã iwakpa ewéwaitò.
 E' kuekì se' wá ijcher tò ie' s'shüleke yèsyèsè mokìè.”

3 E' ukuökì tã ie'pa tò iskà chéne:

“iSkèköl kìkòkasò!
 Babilonia shkì dià e' batrò michoë.”

4 Kèkèpa doka dabom böyök kì tkèl (24) ena ì ttsé'ka doka tkèl, e'pa e' télur iskì wówakköt tã Skèköl tkèrka̱ ikulé kì, e' dalöierakitò. Ie'pa tò iché: “iEs e' idir! iSkèköl kìkòkasò!” 5 Skèköl tkèr e' ska' ttò ttsé ye' tò, e' iché:

“iA' ulitane tò se' Kèköl kìkòka̱,
 se' tsitsipa ñies se' blublupa.
 A' dör ie' kanè mésopa tò ie' dalöieke,
 e'pa kòs tò Skèköl kìkòka̱!”

Obeja Pupula ulabatsòke e' kèwö tkò'uk

6 Eta ye' tò ittse̱ tò ì blarke taië wés s'tso' taië ttò es, wés di' blar taië ákttò mik es, wés alá blar taië es, e' tò iché:

“iSkëköl k_ikök_asö!

Këkë dör se' Këköl, e' diché t_a' taië íyi ulitane ts_ata.

Ie' detke s'blúie s'wëtts_uk,

e' kuëk_i ik_ikök_asö.

7 Obeja Pupula ulabatsöketke, e' k_ewö dewatke,

e' tayë e' kané w_etke ulabatsöie ie' t_a.

E' kuëk_i se' ttsë'nù buaë kaneë, ie' olo k_ikök_asö.

8 Ie' tayë a datsi' bua'bu_a kiè lino e' mène e' paioie,

Datsi' e' dör saruruë, wöñarke dalalaë.

Datsi' e' wà kiane chè

s'batse' rpa s_er yësyësë e'.”

9 Skëköl biyöchökwak t_o ye' a iché: “Ishtó yëkkuö k_i i' es: ‘Wépa shkëñ_aule Obeja Pupula ulabatsöketke, e' k_ewö tkö'uk, ayëcha buaë esepa.’” Nies ie' t_o iché ye' a: “Ttè e' dör Skëköl ttè mok_ië.”

10 Ye' e' t_ew_a isk_i wöwakköt Skëköl biyöchökwak wösh_aë idalöiök, erë ie' t_o ye' a iché: “iSe kè w_ar! Ye' dör Skëköl kané méso w_es be' ena be' malepa e' tkëulew_a darërë Jesús tté a e'pa es. iSkëköl è dalöiö!”

Jesús tté e' t_o Skëköl ttekölpa erkiöweke s'pattök.

Itkërka kabaio saruru k_i

11 E' ukuök_i t_a ye' t_o isuë t_o k_a jaì a ukkö tso' áie, eë kabaio suéyö etö saruruë. E' k_i itkërka, e' kiè dör Ttö Yësyësë Këkraë. Ie' t_o s'wëttseke yësyësë. Mik ie' e' kék_a ñippök e' kè dör é. 12 Ie' wöbla wër w_es bö'wö wöñar es. Ie' wökir k_i ì tkërka taië w_es itso' tkèka blu' wökir k_i es. Ie' k_i ikiè tso' kitule. Kiè e' kè jcher yi w_a, e' jcher ie' wák è w_a. 13 Ie' datsi' nuulek_a pé wa. Ie' kiè dör Skëköl Ttè. 14 Ñippök_wakpa tso' taië k_a jaì a, e'pa datse ie' itök_i kabaio saruru k_i. Ie'pa paiëule datsi' bua'bu_a kiè lino ese wa, datsi' e' dör saruruë wöñarke dalalaë. 15 Ie' kkö a tabè döketts_a kà yëule di'dië, tabè e' wa ie' e' alörak_a k_a ulitane wakpa k_i. Ie' t_o ie'pa wëttseraë yësyësë idiché taië wa. Skëköl diché t_a' taië íyi ulitane ts_ata, e' kësik wa ie' t_o ibolökpa ñatskeraw_a w_es uvawö ñatskëw_asö s'klö wa idiö yotts_a es. 16 Itu' sh_a ie' paio k_i itso' kitule, e' t_o iché: “Blu'pa ulitane e'pa Blú, skëkölpa ulitane e'pa Këköl.”

S'tsätkökwak e' aléka iyiwak sulusi k_i

17 E' ukuök_i t_a ye' isuë t_o Skëköl biyöchökwak dur eköl diwö k_i. E' t_o iché aneule dù kos urke kashuk a e' a: “iA' shkó, a' ñi dapa'úk_a chkè tso' taië Skëköl w_a a' a e' katök! 18 A' shkó blu'pa chkà katök, ñies ñippök_wakpa wökirpa ena wépa kësik suluë, esepa chkà katök a' shkó. Kabaio ena iwákpa e'pa chkà katök a' shkó. S'klöulew_a kané mésoie ena pé' kè dör es, ñies s'dalöiër t_a' taië ena se' esepa ena pé' ulitane chkà katök a' shkó.”

¹⁹Eta ye' tö iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' sué. Ká ulitane blúpa ena iníppökwakpa, e'pa tso' ie' ta. E'pa ñi dapa'uke ñippök itkërka kabaio saruru kî ena iníppökwakpa e'pa ta. ²⁰Iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena itteköl e'pa klö'wéwarakitö. Itteköl e' tö ì kè or yi a ese o' iyiwak sulusi wörki. Ese wa ie' tö wépa e' me' wakyuè iyiwak sulusi e' kiè wa ena idiököl dalöie', esepa kitöo'ka. Eta iyiwak sulusi ena itteköl, e'pa batrélormi tse'ka bö' me'r taië batsöriie e' a. Eë bö' wönarke taië azufre ta. ²¹Imalepa ttélur itkërka kabaio kî e' tö, tabè dökettä ikkò a e' wa. Eta dù tö ie'pa chka katé taië dò che.

Skëköl e' aléka Satanás kî

20 ¹E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak sué ye' tö eköl, e' datse ká jai a. Ie' wa kauk ter taië iskië e' kköyottsä tso'. Nies tabechka kichaie bërie e' a'tser iwa. ²⁻³Eta ie' tö këtali këköl klö'wéwa. Këtali këköl e' dör Bé kiè Satanás dë'ka ktabëie ká jaiäe e'. Skëköl biyöchökwak tö ie' muéwa tabechka kichaie wa batréemi kauk ter taië iskië e' a. Ta e' kkò wötéwaitö daloie ena iwakyuëitö as kè yi a ikköyérttsane. Eë ie' wötene dò duas mil eyök as kè ie' a ká ulitane wakpa kitëria. Erë mik duas mil eyök deka, eta ie' wötsënardaë erë ekuölö è.

⁴E' ukuöki ta ye' tö s'blúpa kulé sué tulur ká jai a. Wépa tulur kula' e' kî, e'pa a kawö mène s'wëttsuk. Nies wépa kuli' tërdulune Skëköl tté ena Jesús tté mokî paké kuëki, esepa wiköl sué ye' tö. Ie'pa kè wa iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena idiököl dalöiene'. Nies ie'pa kè e' mène wakyuè iyiwak sulusi kiè wa iwötsä kî ö iulà kkue kî. Ie'pa shkenekane, eta ie'pa tö s'wëttsé Cristo ta döka duas mil eyök. ⁵Ie'pa shkenekane e' dör s'duulewa e' tsä shkenekane. S'duulewa malepa e'pa kè shkerpakane dò mik duas mil eyök ene eta. ⁶Wépa shkerdakane kewe, ayëcha buaë esepa. Ie'pa dör wépa batseo' Skëköl tö esepa kî. Ie'pa kè duöpawa bötökicha. Ie'pa kaneblöraë Skëköl a ena Cristo a sacerdotepaie. Nies ie'pa tö s'wëttsëraë Cristo ta ñitä dò duas mil eyök ekké.

⁷Mik duas mil eyök deka, eta Satanás yërdattsane wé itso' wötëulewa eë. ⁸Ie' e' yörattsä Gog ena Magog kitö'uk. Gog ena Magog, e' wà kiane chè ká ulitane wakpa. Satanás tö ie'pa dapa'wëraë ñippök Skëköl ta. Ie'pa ñippökwakpa dör taië wes dayë tséwö es.

⁹Ie'pa ulitane datse ká wa'ñe demi Jerusalén. Eë s'batse'rpa serke. Ká e' dalër taië Skëköl éna. Ie'pa tö ká e' kköiéwa shkit s'batse'rpa ewowa, erë bö' biteshka ká jai a, e' tö Skëköl bolökpa ewéwa seraä. ¹⁰Eta Bé tö ie'pa kitöo', e' batréemi bö' wönarke azufre ta me'r taië batsöriie e' a. Eë iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena itteköl e'pa uyanemibak. Eë ie'pa weir michoë ñië nañeë.

Skëköl tö sulitane shuleke bata ekké ta

¹¹E' ukuöki ta ye' tö isué tö Skëköl tkër ikulé kî. Ikula' dör bërie saruruë. Ká jai ena ká i' e' tkashkar ie' yöki, kè iwëneia yës. ¹²⁻¹³Eta

ye' tō isué tō s'duulewā kōs iēter Skēkōl kulé wōrkī aš ishulirdak. Wēpa datse s'wimblu ké a esepa tso', ñies wēpa durulune dayē a esepa tso'. S'dalōiērtā' taiē ena s'ēsepa kōs iēter Skēkōl wōrkī aš ie' tō ie'pa shulō wēs ie'pa e' wamblē' es. Yēkkuō tso' tseē ee, e' kī ì kōs o'sō ena ì kōs wamblē'sō e' tso' kitule. Yēkkuō skà tso' ee et, e' dōr sene michoē yēkkuō. Yēkkuō e' kī wēpa ulà a sene michoē dōraē, e'pa kiē tso' kitule. Yēkkuō e' shuppélor, etā s'duulewā kōs shulé Skēkōl tō wēs ie'pa e' wamblē' es, ñies wēs itso' kitule iyēkkuō kī es. ¹⁴E' ukuōkī tā s'duōwā ena s'wimblu ké e' kōs batréemi bō' me'r taiē batsōriie e' a, e' dōr s'duōwā bōtōkicha e'. ¹⁵Wēpa kōs kiē kē ku' kitule sene michoē yēkkuō kī, e'pa batréemi bō' ñe' a.

Ká jai pa'ali ena ká i' pa'ali

21 ¹E' ukuōkī tā ye' tō isué tō ká jai tsá ena ká i' tsá, e' kē ku'ia, e' kōs ské yōnene pa'ali. Ñies dayē kē ku'ia. ²Etā ye' tō isué tō ká batse'r dōr Jerusalén pa'ali e' datse ká jai a Skēkōl ska'. Ká e' wēr buaala wēs tayē ulabatsketke e' paiō buaala iwēm wōrkī es. ³Skēkōl tkēr, e' ska' ttō tse ye' tō, e' tō iché aneule: “Ittsó, i'ñe Skēkōl de senuk s'ditsō shūa. Ie' serdaē ie'pa tā kēkraē. Ie'pa dōraē ie' ichaie. ⁴Ie'pa wōriō kōs paikleraētō. Kē yi duōpawaia, kē yi eriarpaia, kē yi kkōchōpaia, kē yi mik ì dalērpaia, íyi ekkē kōs bakbak e' kuēkī.”

⁵Etā Skēkōl tkēr ikula' kī, e' tō iché: “Ye' tso' íyi kōs yuōkne pa'ali.” Ñies ie' tō ye' a iché: “Ttē i' dōr mokīē, e' mik be' erblōmi, e' kuēkī ishtō yēkkuō kī.”

⁶E' ukuōkī tā ie' tō iché ye' a: “Iwà yōne one. Ye' dōr íyi wì ena íyi bata, ttē tsá ena ttē bata. Wēpa ersine, esepa a kawō meraē ye' tō, sene michoē di' yōk éme, kē tuē tā'. ⁷Wēpa e' aléka ì sulu kī, kē wā ye' ttē olo'yaule, esepa a íyi ekkē kōs ské meraē ye' tō. Ye' dōraē ie'pa Kēkōl ena ie'pa dōraē ye' ala'rie. ⁸Erē wēpa tō ye' ttē olo'yé suane kuēkī, wēpa kē erblōtā' ye' mik, wēpa e' ia'uke ì sulu wamblekerakitō ese wa, wēpa dōr s'ttōkwakpa, wēpa trērtā', wēpa wōbatsō alibchōk, wēpa tō íyi diōkōl dalōieke skēkōlie, ñies wēpa dōr kachōkwakpa, esepa kōs batreerami bō' wōnarke azufre tā me'r taiē batsōriie e' a. E' dōr s'duōwā bōtōkicha e'.”

Jerusalén pa'ali kkayēne Juan a

⁹Skēkōl biyōchōkwakpa dōka kul suéyō kewe tō tkā' damirak iwā wā tkēttsā ká ulitane wakpa we'ikoie, e' ekōl de ye' ska', e' tō iché ye' a: “Be' shkó ye' tā. Obeja Pupula ulabatsōketke, e' tayē kkacheke ye' tō be' a.”

¹⁰Etā Skēkōl Wikōl de taiē ye' kī tā Skēkōl biyōchōkwak wā ye' mítser kabata bērie kakkē e' kī. Ie' tō Jerusalén dōr batse'r datse ká jai a e' kkaché ye' a, e' dōr Skēkōl ké. ¹¹Ká e' wōnarke dalōlōē Skēkōl olo taiē e' wa. Ká e' olo burke taiē dalōlōē wēs ák bua'buwa tuē darērēē kiē jaspe

es. Ák e' wöaule spaspa ena mat, e' wër sarërëë. ¹²Ká e' kköiëulewá shkit kákkëë buririë. E' ukkò döká dabom eyök kī böt (12). E' ukkò kōs a Skëköl biyöchökwakpa iëter eköl eköl. Ñies Israel aleripa ditséwö döká dabom eyök kī böt, e'pa kiè tso' kitule eköl eköl ukkò kōs e' mik. ¹³Ukkò tso' mañat diwö tskirke, e' kke. Ukkò tso' mañat diwö mi'kewá, e' kke. Ukkò tso' mañat wī wa. Ñies ukkò tso' mañat i' wa. ¹⁴Ká e' kköiëulewá shkittke, e' yöule ák blubluë kī döká dabom eyök kī bök. Obeja Pupula ttekölpa tsá dabom eyök kī böl, e'pa kiè tso' kitule eköl eköl ák blubluë kōs e' mik.

¹⁵Skëköl biyöchökwak tso' ttök ye' tã, e' wá orochka yöule batsjè ká ma'woie, ese a'tser. E' wa ie' tō ká kōs ñe' ma'weke, ikköiëulewá shkit ena iukkò kōs e' ma'weke ie' tō. ¹⁶Ká e' yöule ñikkëë, kōs ibatsj dör, ekkè ishóló dör. Skëköl biyöchökwak tō ká e' ma'wé ká ma'wo a'tser ie' wá e' wa. Ká e' batsj dör kilómetro döká mil böyök kī cien tkëyök (2.400); ñies ishóló ena ikákke e' dör ekkè ñies. ¹⁷E' ukuökī tã Skëköl biyöchökwak tō ká kköiëulewá shkit, e' burri ma'wé. E' dör metro döká dabom teryök kī teröl (66). Skëköl biyöchökwak tō ima'wé wës s'ditsö tō ká ma'wé es.

¹⁸Ká kköiëulewá shkit, e' yöule ák bua'buá kiè jaspe ese wa. Ká e' yöule orochka wák è wa; e' damiwá sarërëë wës vidrio es. ¹⁹Ák blubluë tuluulewá ká kköiëulewá e' chkíe, e' mik ák bua'buá kua'kī kua'kī bastulur taië. Ák blubluë e' tsá e' dör ák bua'buá kiè jaspe; ák blubluë ská dör zafiro; iskà dör ágata; iskà dör esmeralda; ²⁰iskà dör ónice; iskà dör cornalina; iskà dör crisólito; iskà dör berilo; iskà dör topacio; iskà dör crisoprasa; iskà dör jacinto; ibata dör amatista. ²¹Ukkò döká dabom eyök kī böt, e' dör ák bua'buá saruru kiè perla döká dabom eyök kī böt. Ukkò bit e' dör perla et. Ká e' ñalé kibi e' yöule orochka wák è wa damiwá sarërëë.

²²Kè ye' wá Skëköl wé sune ká e' kī. Skëköl diché tã' taië íyi ulitane tsatã ena Obeja Pupula e'pa serke ee, e' kuëkī Skëköl wé kè tã'. ²³Skëköl olo burke taië ká e' a, ñies Obeja Pupula olo burke taië ká e' kōs a wës bö'wö taië olo bur es. E' kuëkī diwö kè tã', si'wö kè tã'. ²⁴Ká ulitane wakpa serdaë ká e' olo burke e' a. Ká ulitane blúpa wá íyi bua'buá tso' e' bitúraë ie'pa wá mè ká e' wakpa a. ²⁵Ká e' a nañewe kè tã', kékraë ká dör ñiwe. E' kuëkī iukkò kè wötértã'wá yës. ²⁶Ká ulitane wakpa wá íyi bua'buá kōs tso', e' bitúraë mè ká e' wakpa a. ²⁷Erë íyi ulitane kè dör batse'r, ñies wépa tō ì wër suluë Skëköl wa ese wambletã' ö s'kitó'weta', esepa kōs kè döpawá ee. Wépa kiè tso' kitule Obeja Pupula yëkkuö kī, yëkkuö e' dör sene michoë yëkkuö, e'pa è dōwami ee.

22 ¹E' ukuökī tã Skëköl biyöchökwak tō ye' a di' kkaché etö. Di' e' dör maneneë, damiwá sarërëë, e' dör sene michoë dí. E' tskirke wé Skëköl ena Obeja Pupula tulur ikulé kī e' ska'. ²Di' e' dami ká e' ñalé kibi e' shushaë. Di' e' kkömik kal tso' wī'kë iq'kë. Kal e' dör sene

michoë moie se' a. E' wörke si' bit ekkë. E' wà kiane chè tò duas ek ta iwöne dökä dabom eyök kî bötökicha (12). Kal e' kò dör buaë kapölie ká ulitane wakpa bua'wojie. ³Ï kôs kè dör buaë Skëköl wöa, e' kè ku' ká e' a. Eë ie' ena Obeja Pupula, e'pa tulur ikulé kî. Eë Skëköl kanè mésopa tò ie' dalöieraë. ⁴Ie'pa tò ie' suëraë iwöbla wa. Ie' kiè tso' kitule ie'pa wötsa kî. ⁵Ká e' ñi'weraë ie' olo tò, e' kueki nañewe kè ta'ia ká e' a. Kè yi kî diwö ena bö'wö kiarpaia ká suoie. Ká e' wakpa tò s'wëttsë michoë blu'paie.

Jesucristo datskene e' kèwö dökewatke tsinet

⁶Eta Skëköl biyöchökwak tò ye' a iché: “Ttè kôs ttsé be' tò e' dör mokjè e' mik be' erblömi. Skëköl tò ittekölpa patké ittè pakök, e' wák tò ibiyöchökwak patké ì tköraë bet, e' kkachök ikanè mésopa a.”

⁷Jesús tò ichè: “iIttsó! Ye' datskene bet. Ì tköke i'ñe ta ena ì tköraë aishkuö ta ese ttè tso' kitule yëkkuö i' kî. Wépa tò ttè e' wà iuteke, ayëcha buaë esepa.”

⁸Ye' dör Juan. Ye' tò íyi ikkè ttsé sué. Mik ye' tò ittse ena isué, eta ye' e' tewa wöwakköt Skëköl biyöchökwak wörki idalöiök. ⁹Erë ie' tò ye' a iché: “iSe kè war! Ye' dör Skëköl kanè méso wes be' ena be' yamipa dör Skëköl ttekölpa ena wépa kôs tò ttè tso' kitule yëkkuö i' kî e' wà iuteke, esepa es. iSkëköl è dalöiö!”

¹⁰Ñies ie' tò ye' a ichè: “Ttè tso' kitule yëkkuö i' kî, e' wà tköketke bet, e' kueki kè iblarwa be' wák è a. ¹¹Wépa e' wamblò sulu esepa múat as ikí e' wamblò sulu. Ñies wépa e' ia'uke sene sulusi wa esepa múat as ikí e' ia'ù sene sulusi wa. Erë wépa dör yësyësé as esepa kî ser yësyësé. Ñies wépa batseo' Skëköl tò as esepa kî ser batse'r.”

¹²Jesús tò ichè: “Ye' datskene bet. Ye' wa iské datse mè sulitane a eköl eköl wes iser es. ¹³Ye' dör íyi wì ena íyi bata, ttè tsá ena ttè bata. Ye' tso'tke íyi ulitane yökí kewe, ñies ye' ser michoë kekraë.”

¹⁴Wépa tò idatsi' skueke Obeja Pupula pé wa as idöttsa buaë maneneë Skëköl a, ayëcha buaë esepa. Esepa è a kawö merdaë dökwa Skëköl ká a, sene michoë e' kéli wö katök. ¹⁵Erë wépa dör ì sulu wamblökwakpa, wépa wöbatsö alibchök, wépa trërtá, wépa dör s'ttökwakpa, wépa tò íyi diököl dalöieke, wépa wöbatsö kachök, esepa kôs ate u'rki, kè dè'wa Skëköl ká a.

¹⁶Jesús tò ichè: “Ye' dör Jesús, e' tò Skëköl biyöchökwak patké ttè i' kôs chök ye' icha eruleë e'pa a. Ye' dör s'blú bak ká iaiaë kiè David, e' aleri datse s'blúie ie' skéie e'. Ye' dör wes bëkwö olo burke dalölöë ká ñirketke eta es.”

¹⁷Wiköl Batse'r ena Obeja Pupula tayë, e'pa tò ichè: “iA' shkó!” Ñies wépa tò ttè i' ttsé, e'pa tò ichó: “iA' shkó!” Wépa kôs ersine éna sene michoë dí yák, esepa mú dò sene michoë dí yök éme kè tuë ta.

¹⁸Ì tköraë e' tso' kitule yëkkuö i' kî, wépa tò ittse, esepa a ye' tò ichè i' es: Yi tò ttè i' kî kuötkéka, e' ta esepa we'ikeraë siarë Skëköl tò ì sulu kôs

tso' kitule yëkkuö i' k_i ese wa. ¹⁹Ñies yi tö ttè tso' kitule yëkkuö i' k_i e' wele yéttsa, e' t_a esepa a Skëköl kè tö kawö mepa senuk Skëköl k_a batse'r e' a, sene michoë kéli wö katök wes itso' kitule yëkkuö i' k_i es.

²⁰Jesús tö ttè i' kos ché a' a, e' tö ichè: “Mok_i ye' datskene bet.”

Es e' idir. ¡A Skëkëpa Jesús, be' shkó!

²¹As Skëkëpa Jesús er buaë chò s'batse'rpa ulitane a.